

Jaarstukken 2019

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
1 Voorwoord.....	3
2 Jaarverslag	4
2.1 Inleiding	4
2.1.1 Algemeen en dagelijks bestuur	4
2.1.2 Visie en missie.....	4
2.1.3 Taken.....	5
2.1.3.1 Participatie	5
2.1.3.2 Zorg	6
2.1.4 Bezwaar-, klage- en beroepschriften en Wob verzoeken	7
2.1.5 Personeel en organisatie.....	8
2.1.6 Dienstverlening en communicatie.....	9
2.1.7 Beveiliging informatievoorzieningen	11
2.1.8 Interne Controle	12
3 Programmaverantwoording	13
3.1 Participatie	13
3.2 Zorg	17
3.3 Overhead	21
3.4 Algemene dekkingsmiddelen.....	22
3.5 Vennootschapsbelasting	22
3.6 Onvoorzien	22
4 Paragrafen	24
4.1 Lokale heffingen	24
4.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing	24
4.3 Onderhoud kapitaalgoederen	27
4.4 Financiering	28
4.4.1 Financiering	28
4.4.2 EMU-saldo	29
4.4.3 Schatkistbankieren	30
4.4.4 Renterisiconorm.....	31
4.4.5 Liquiditeitsplanning en financieringsbehoefte.....	31
4.4.6 Rentevisie	31
4.4.7 Rentekosten/opbrengsten	31
4.5 Bedrijfsvoering.....	31
4.6 Verbonden partijen	32
4.7 Grondbeleid	32
4.8 WNT.....	33
4.9 Formatieoverzicht	34
5 Jaarrekening 2019	35
5.1 Balans 2019.....	35
5.2 Overzicht van baten en lasten	37
5.3 Toelichtingen	37
5.3.1 Inleiding	37
5.3.2 Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening	37
5.3.3 Balans.....	38
5.3.4 Overzicht van baten en lasten	39
5.3.5 Toelichting op de balans.....	40
5.3.6 Toelichting op het overzicht van baten en lasten	44
5.4 Sisa-bijlage	48
5.5 Overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld	50
6 Overige gegevens.....	50
6.1 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant.....	50
7 Bijlage I ISD Bollenstreek in cijfers	51
7.1 Participatie	51
7.2 Zorg	54
8 Bijlage II Overzicht begrotingswijzigingen	58
9 Bijlage III Berekening bijdrage per gemeente.....	59
10 Bijlage IV Verdeling van de kosten per gemeente.....	62
Lijst van afkortingen.....	65

1 Voorwoord

We zijn een dienstverlenende organisatie en het spreekt voor zich dat onze dienstverlening ook in 2019 in het teken stond van onze klanten en het verder optimaliseren van onze dienstverlening.

Dit jaar waren er bijna 12.000 unieke klanten die via ons één of meerdere voorzieningen en/of financiële ondersteuning hebben gekregen.

In deze jaarrekening vindt u terug wat wij voor deze klanten hebben gedaan.

De invoering van het Abonnementstarief is duidelijk zichtbaar in de aantallen en de uitgaven. Ondanks de toename van het aantal aanvragen en voorzieningen is het ons gelukt om gemiddeld ruim binnen de wettelijke behandeltermijnen te blijven.

Samen met de zorgaanbieders hebben we ons ingezet om de noodzakelijk hulp die klanten nodig hebben te realiseren. Door de toename was dit ook voor zorgaanbieders en zorgleveranciers een uitdaging.

We zijn druk bezig geweest om klanten te laten participeren. Dat hebben we onder andere gedaan via het Statushoudersproject en de tegenprestatie naar vermogen.

In het afgelopen jaar zijn we samen met een aantal woonstichtingen voor drie gemeenten gestart met de pilot 'Vroeg Eropaf'.

Financieel gezien was 2019 voor de ISD Bollenstreek een goed jaar. De uitgaven voor Participatie en Zorg zijn binnen de begroting (inclusief begrotingswijziging).

De Overheadkosten zijn ten opzichte van 2018 gedaald. Dat komt doordat we van een aantal zorgaanbieders kosten die in 2017 en 2018 ten onrechte waren gedeclareerd terug hebben gevorderd en ontvangen.

De ISD gaat vol vertrouwen verder in 2020!

ISD Bollenstreek in vogelvlucht					
Participatie	Begroot 2019			Realisatie 2019	
Uitkeringen	17.122.259			16.765.882	
Loonkostensubsidie	618.033			601.264	
Medische keuringen	109.192			76.741	
Inkomensondersteunende voorzieningen	2.097.853			2.017.843	
Exploitatiekosten	3.212.140			3.083.155	
Totaal programma Participatie		23.159.478			22.544.884
Zorg					
Wmo	20.290.187			20.265.937	
Jeugd	2.040.732			1.800.761	
Exploitatiekosten	2.487.323			2.384.495	
Totaal programma Zorg		24.818.242			24.451.194
Overhead		2.899.238			2.335.151
Totaal ISD Bollenstreek		50.876.958			49.331.229

Lisse, april 2020
Dagelijks Bestuur ISD Bollenstreek

2 Jaarverslag

2.1 Inleiding

2.1.1 Algemeen en dagelijks bestuur

Het algemeen bestuur van de Intergemeentelijke Sociale Dienst Bollenstreek (ISD Bollenstreek) bestond eind 2019 uit de volgende personen:

Algemeen Bestuur		
lid	F.Q.A. van Trigt	Hillegom (tevens DB)
lid	J. A. van Rijn	Hillegom
lid	J.A.C. Langeveld	Lisse (tevens DB)
lid	J.M.P. van der Laan	Lisse
voorzitter	D.T.C. Salman	Noordwijk (tevens DB)
lid	R. ter Hark	Noordwijk
lid	A.L. van Kempen	Teylingen (tevens DB)
lid	M. Volten	Teylingen
secretaris	R.J. 't Jong	ISD (tevens DB)

Het dagelijks bestuur heeft in 2019 twaalf keer vergaderd. Het algemeen bestuur is in 2019 drie keer bijeen geweest. Het algemeen bestuur heeft onder andere tot taak de begroting en de jaarrekening vast te stellen.

2.1.2 Visie en missie

Missie van de ISD Bollenstreek:

- De ISD Bollenstreek is een servicegerichte organisatie die werkzaam is voor de opdrachtgevende gemeenten. De ISD Bollenstreek doet dit met betrokken en klantgerichte medewerkers.
- De ISD Bollenstreek ontwikkelt gemeentelijk beleid op het gebied van werk, inkomen en zorg. Na besluitvorming door de gemeenten zorgt de ISD Bollenstreek voor de uitvoering.
- Het beleid maakt het mogelijk dat de inwoners van de deelnemende gemeenten zelfstandig kunnen deelnemen aan de (lokale) samenleving. Dit is mogelijk, doordat inwoners beschikken over adequate middelen van bestaan, waarbij het verrichten van werk een voorwaardelijke factor vormt en/of beschikken over fysieke hulpmiddelen/voorzieningen die gericht zijn op het zelfstandig leven, wonen en bewegen.

Mission statement

De mission statement is een samenvatting van de missie en is als volgt geformuleerd:
"De ISD Bollenstreek zorgt voor zelfstandige burgers."

Visie van de ISD Bollenstreek

In de visie staat weergegeven hoe de ISD Bollenstreek zichzelf ziet in relatie tot haar maatschappelijke omgeving en hoe zij daarin optimaal kan functioneren. De visie is:

- De ISD Bollenstreek is van en voor de ISD Bollenstreek gemeenten.
- De ISD Bollenstreek staat voor **maximale zelfstandigheid** van de burgers op het gebied van arbeid, inkomen en zorg.
- De ISD Bollenstreek is **klantgericht**, resultaatgericht en levert, in samenwerking met partners, maatwerk.
- De ISD Bollenstreek voert de opgedragen taken uit met **betrokken**, professioneel en kwalitatief goed personeel.
- De ISD Bollenstreek heeft de **ambitie** een transparante, kwalitatief hoogwaardige serviceorganisatie voor de regio Duin- en Bollenstreek te zijn.

2.1.3 Taken

De ISD Bollenstreek (ISD Bollenstreek) is een samenwerkingsverband van de gemeenten Hillegom, Lisse, Noordwijk en Teylingen.

De ISD Bollenstreek voert voor deze gemeenten de taken uit op het gebied van de sociale zekerheid en een deel van de Wet maatschappelijke ondersteuning en Jeugdzorg.

De uitbraak van COVID-19 (Coronavirus) eind februari 2020 heeft een enorme impact op onze organisatie, onze klanten, onze medewerkers, onze partners en onze gemeenten. De wereldwijde pandemie leidt tot ongekennde omstandigheden. Voor de aanpak van COVID-19 kijken wij wat we, aanvullend op de landelijk maatregelen van het Rijk, kunnen doen. Dit raakt veel beleidsterreinen van onze organisatie. We streven naar een zo adequaat mogelijke uitvoering van de landelijke en lokale maatregelen en naar zoveel mogelijk continuïteit van de reguliere werkzaamheden en van noodzakelijke (digitale) besluitvorming en hebben daarvoor de nodige interne maatregelen genomen.

2.1.3.1 Participatie

Participatiewet

De ISD Bollenstreek voert de Participatiewet uit en voorziet in een (minimum)inkomen van iedereen die rechtmatig in Nederland verblijft en onvoldoende middelen heeft om in de noodzakelijke bestaanskosten te voorzien. De bijstandsuitkering overbruggt de periode totdat iemand weer aan het werk gaat en/of zelf inkomen verwerft.

IOAW

De IOAW is een inkomensvoorziening voor oudere werkloze werknemers. Zij kunnen in aanmerking komen voor een IOAW-uitkering als de uitkering op basis van de Werkloosheidswet (WW) is doorlopen.

IOAZ

De IOAZ is een uitkering voor ouderen die gestopt zijn met hun werk als zelfstandige. De IOAZ-uitkering vult het (gezins-)inkomen aan tot het sociaal minimum. De uitkering gaat in nadat het bedrijf of beroep beëindigd is en eindigt uiterlijk op de AOW-gerechtigde leeftijd.

Bbz

De Bbz is bestemd voor zowel startende, gevestigde als beëindigende ondernemers.

Loonkostensubsidie (LKS)

Het instrument loonkostensubsidie zetten we in voor mensen met een beperkt arbeidsvermogen die met voltijdse arbeid niet het wettelijk minimumloon kunnen verdienen. Dit is met name geregeld in artikel 10d van de Participatiewet. Dit instrument loonkostensubsidie kunnen we structureel inzetten. De financiering vindt plaats uit het BUIG-budget. Het Rijk heeft hiervoor beperkte extra middelen beschikbaar gesteld.

Re-integratie

Bij een aanvraag voor een PW-uitkering begint direct het re-integratietraject. Dit traject is bedoeld om klanten weer aan werk te helpen. Het traject vindt plaats via het Servicepunt Werk (SPW). Het SPW helpt bij het vinden van werk en kan waar nodig ondersteuning bieden. Het SPW en de ISD hebben regelmatig contact over de voortgang. De beoordeling van de arbeidsverplichting wordt door middel van een medische advies bepaald.

Inkomensondersteunende voorziening

Met de invoering van de PW per 1 januari 2015 is ook het gekantelde minimabeleid Participatiewet ingevoerd. De wetgever heeft de categoriale bijzondere bijstandsregelingen in de PW bijna helemaal afgeschaft. Daardoor kent het minimabeleid binnen de Participatiewet sinds 2015 de volgende voorzieningen:

- het persoonsondersteunend budget en de inspanningspremie (POB en IP);
- de collectieve aanvullende zorgverzekering;
- de individuele studietoelage;
- de individuele bijzondere bijstand.

Handhaving

Verplichtingen, naleving en handhaving zijn de drie pijlers onder het sociale zekerheidsstelsel die nodig zijn voor de houdbaarheid en voor het behoud van solidariteit van de mensen die voor het stelsel betalen.

Sociale zekerheid heeft draagvlak in de samenleving nodig. Naleving speelt hierin een belangrijke rol. Als klanten zich niet aan de regels houden, gaat dit in tegen het rechtvaardigheidsgevoel van uitkeringsgerechtigden en andere burgers die zich wel aan de regels houden. Wanneer regels die gelden binnen de sociale zekerheid (ongestraft) niet worden nageleefd dan komt de geloofwaardigheid en uiteindelijk het draagvlak voor de sociale zekerheid in het geding. De ten onrechte verstrekte uitkeringen zorgen er bovendien voor dat de sociale zekerheid te duur wordt. Aandacht voor handhaving verkleint het risico dat gemeenschapsgeld ten onrechte wordt uitgegeven. En daarmee draagt het ook bij aan het betaalbaar blijven van die sociale zekerheid.

Handhaving is ook in het belang van de mensen die een uitkering ontvangen zelf. Wanneer we fraude voorkomen of in een vroeg stadium ontdekken, ontstaan achteraf geen hoge vorderingen en boetes.

Het uiteindelijke doel van handhaving is het bevorderen van participatie van klanten in de samenleving, bij voorkeur (waar mogelijk) door re-integratie op de arbeidsmarkt en het voorkomen dat regels niet worden nageleefd en dat we ten onrechte een uitkering betalen.

Sociale Recherche

De Sociale Recherche (SR) heeft het afgelopen jaar een grote toegevoegde waarde gehad in het handavingsproces van de ISD Bollenstreek. De SR komt snel in actie wanneer sprake is van mogelijke fraude met uitkeringen.

Dit gebeurt op het moment dat een klant een aanvraag voor bijstand indient, maar ook naar aanleiding van (anonieme) meldingen van burgers over mogelijke fraude bij een lopende uitkering. Mede door de SR is de poortwachtersfunctie bij de ISD versterkt. We hebben korte lijnen met de consultants. SR heeft een adviserende rol voor de consultants van de PW-afdeling. Deze directe samenwerking verhoogt de fraudeaanpak en -alertheid. Dit resulteert in korte acties, die kunnen leiden tot omvangrijke fraudeonderzoeken.

2.1.3.2 Zorg

Wmo

De ISD Bollenstreek kijkt samen met de klant welke beperkingen deze ondervindt. Met de klant onderzoeken we in welke mate deze in staat is om zelf oplossingen te vinden voor die beperkingen. Dit kan door het inschakelen van netwerk (familie, vrienden, kennissen, kerk, vereniging etc.) en algemene voorzieningen die in de omgeving aanwezig zijn. Is de conclusie dat de beperkingen niet zelf op te lossen zijn, dan onderzoeken we of een individuele of maatwerkvoorziening de oplossing is.

De ondersteuning vanuit de ISD Bollenstreek is gericht op zelfredzaamheid en participatie van personen met een beperking of met chronische psychische of psychosociale problemen, om zolang mogelijk in de eigen leefomgeving te kunnen blijven wonen.

De ISD Bollenstreek biedt ondersteuning bij:

- Het voeren van een huishouden;
- Begeleiding bij de zelfredzaamheid;
- Verplaatsen in en om de woning;
- Woonvoorziening;
- Lokaal verplaatsen per vervoersmiddel.

Schulddienstverlening

Schulddienstverlening (SDV) is de ondersteuning die de ISD Bollenstreek biedt aan mensen met schulden. Bij het proces SDV kijkt de ISD Bollenstreek ook wat de klant zelf kan doen om zijn schulden op te lossen. Ondersteuningsmogelijkheden zijn: informatie en advies, budgetcoaching, betalingsregeling, het minnelijk schuldregelingstraject met eventueel budgetbeheer en de Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen (WSNP).

Jeugd

De ISD Bollenstreek verwerkt de PGB aanvragen voor de Jeugdwet. Sinds 1 juli 2016 is de ISD belast met de administratieve afhandeling van de persoonsgebonden budgetten voor Jeugd. De jeugd- en gezinsteams blijven verantwoordelijk voor de indicatiestelling. Na de indicatiestelling neemt de ISD het administratieve proces over.

2.1.4 Bezwaar-, klag- en beroepschriften en Wob verzoeken

Juridische zaken heeft in 2019 totaal 380 bezwaarschriften behandeld. Dat is aanzienlijk meer dan in 2018 (253 bezwaarschriften). Voorts zijn 54 beroepen en 14 hoger beroepen afgerond. Dit is ook aanzienlijk meer dan in 2018 (32 beroepen en 6 hoger beroepen). Deze stijgingen zijn (opnieuw) voor een belangrijk deel toe te schrijven aan de procesopstelling van één klant.

In het aantal klachten en de inhoud daarvan is geen duidelijke verandering ten opzichte van 2018 waarneembaar.

Verzoeken op grond van de Wet openbaarheid van bestuur en ingebrekestellingen werden opnieuw vooral door de eerdergenoemde klant ingediend.

Evenals in 2018 is in enkele gevallen civielrechtelijk geprocedeerd. De uitspraken waren in het voordeel van de ISD.

Externe commissie bezwaarschriften

Onderdeel van de bovengenoemde cijfers zijn de bezwaarschriften die zijn behandeld in de vergaderingen van de externe commissie bezwaarschriften. In totaal zijn 48 bezwaarschriften door de externe commissie beoordeeld.

Samenstelling team en continuïteit

Per 1 januari 2019 veranderde de samenstelling van het team van Juridische zaken en hebben we een nieuwe jurist aangesteld en benoemd tot secretaris van de externe commissie.

We vinden belangrijk dat de continuïteit van de uitvoering van de diverse taken is gewaarborgd (zowel kwantitatief als kwalitatief). Dit is gelukt en het team heeft goede resultaten bereikt.

Ten aanzien van 2020 verwachten we dat de bedrijfsvoering van Juridische zaken nog verder zal door ontwikkelen.

2.1.5 Personeel en organisatie

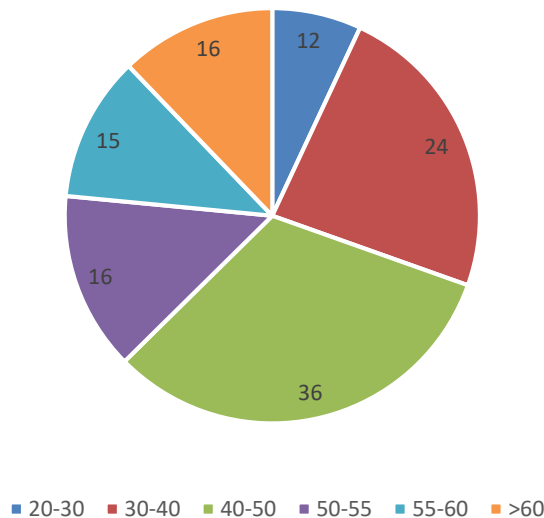
Medewerkers

Bij de ISD werkten eind 2019 119 medewerkers, waarvan 100 vrouwen en 19 mannen. In 2019 zijn 13 nieuwe collega's gestart en hebben we van 7 medewerkers afscheid genomen. 5 medewerkers vonden een andere baan, 1 medewerker ging met pensioen en 1 medewerker kreeg een volledige WIA uitkering. Daarnaast zijn 6 medewerkers intern doorgestroomd naar een andere functie. De gemiddelde leeftijd was 46 jaar. De oudste medewerker was op 31 december 2019 65 jaar.

Leeftijdsofbouw personeel in tabel en grafiek

Leeftijd	Aantal medewerkers 2019
20-30	12
30-40	24
40-50	36
50-55	16
55-60	15
>60	16

Leeftijdsofbouw ISD Bollenstreek

Ziekteverzuim

In 2019 was het ziekteverzuim bij de ISD 3,25%. Het ziekteverzuim vertoonde een dalende lijn door een afname van langdurend verzuim.

Opleidingen/trainingen

In 2019 zijn door medewerkers diverse opleidingen/trainingen gevolgd. Het gaat vooral om vakgerichte opleidingen voor de uitoefening van de huidige functie en ontwikkelingsgerichte opleidingen.

Onderstaande trainingen/cursussen werden onder andere gevolgd:

- Omgaan met agressie en emotie
- Veilig op huisbezoek
- Training stress-sensitieve dienstverlening
- Wmo en PW basiscursussen
- Diverse trainingen/cursussen op individueel niveau
- BHV training in company

Integriteitsbeleid

Integriteit is een belangrijk onderwerp bij de ISD. Alle nieuwe medewerkers moeten een recente VOG overleggen. Ook verklaren ze schriftelijk via de eed of de belofte akkoord te gaan met het

integriteitsbeleid van de ISD. Daarnaast leggen alle nieuwe medewerkers de eed of de belofte ook nog mondeling af tijdens een bijeenkomst met de directeur.

HR21 traject

In 2019 is het traject HR21 gestart en afgerond. De ISD had geen up-to-date functie beschrijvings- en waarderingssysteem. Lang niet alle functies waren beschreven en gewaardeerd. Daarnaast bestond twijfel over de inschaling van enkele functies. Alle functies bij de ISD zijn daarom in 2019 opnieuw beschreven en gewaardeerd in het HR 21 systeem. Dit systeem gebruiken de ISD gemeenten ook.

Wnra

In 2019 zijn door P&O alle ISD regelingen Wnra-proof gemaakt en in een personeelshandboek gezet. Voor alle medewerkers zijn arbeidsovereenkomsten gemaakt.

ARBO

In 2019 is de arbocommissie, waarin de OR is vertegenwoordigd, drie keer bij elkaar gekomen. De belangrijkste onderwerpen zijn veiligheid en beeldschermwerk.

Er is een werkwijze opgesteld die ervoor moet zorgen dat alle agressiemeldingen op de juiste wijze worden gedocumenteerd. Daarnaast is er aandacht besteed aan de veiligheid tijdens huisbezoeken door middel van een training voor alle consulenten. De Sociale Recherche maakt gebruik van mobiele alarmsystemen voor afspraken buiten de deur.

Alle nieuwe medewerkers krijgen een werkplekonderzoek aangeboden. De mogelijkheid voor het aanvragen van een werkplekonderzoek wordt elk jaar onder de aandacht gebracht.

2.1.6 Dienstverlening en communicatie

Algemeen

Naast de algemene informatie op onze website en in onze folders en formulieren hebben we de klanten die een voorziening van de ISD hebben via de ISD rubrieken en persoonlijke brieven geïnformeerd over de wijzigingen en de eventuele individuele consequenties. Vooral het persoonlijk informeren van onze klanten blijven we belangrijk vinden en heeft onze voorkeur.

Niet alleen de externe communicatie, maar ook de interne communicatie heeft de nodige aandacht gehad. We hebben medewerkers zowel schriftelijk als mondeling regelmatig geïnformeerd, zodat de medewerkers goed op de hoogte zijn van de ontwikkelingen en de vragen van klanten kunnen beantwoorden.

De gemeenten/raadsleden zijn voor ons een belangrijke relatie. Daarom zijn we regelmatig bij commissievergaderingen, waar een onderwerp van de ISD op staat, aanwezig geweest. We hebben begin 2019 ter voorbereiding op de begroting 2020 voor de raden dialoogsessies georganiseerd. Afhankelijk van de wens van de raad was die bijeenkomst informeel of openbaar.

Per kwartaal hebben we voor de college-en raadsleden een nieuwsbrief gemaakt met daarbij de managementinformatie over de afhandelingstermijnen van de afgehandelde aanvragen, bezwaar en beroep, het aantal bijstandsuitkeringen en schulddienstverlening.

Ook afgelopen jaar heeft een aantal college-/raadsleden meegelopen met de dagelijkse praktijk. Uit de ervaringen blijkt dat meelopen een positieve bijdrage levert aan de beeldvorming over onze dagelijkse praktijk.

Regelmatig hebben we op verzoek van ketenpartners een presentatie gegeven over onze dienstverlening.

Nieuwe ontwikkelingen

Infographics

Om informatie kort en helder in beeld te brengen zijn we gestart met Infographics. Via infographics hebben we informatie voor gemeenten en klanten/burgers in beeld gebracht. Voorbeelden hiervan zijn infographics over de financiële gegevens/aantallen ISD, resultaten klanttevredenheidsonderzoek, informatie over de collectieve aanvullende zorgverzekering en de Privacy.

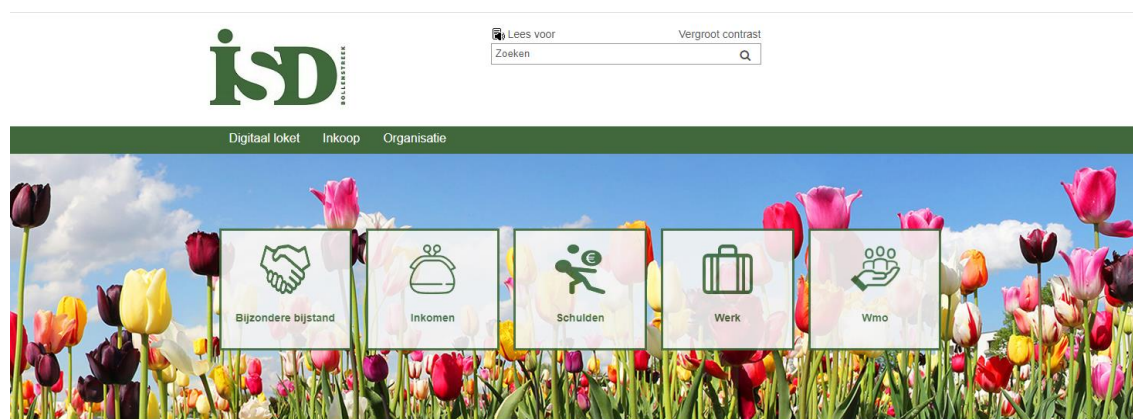
Social media

Naast Twitter hebben we vanaf 1 oktober 2019 een Facebookpagina [@ISDbollenstreek](#). Motivatie voor een eigen Facebookpagina zijn meer inzicht in onze doelgroep, verhogen van onze naamsbekendheid, versterken van ons imago, het werven van meer websitebezoekers, delen van informatie van gemeenten en ketenpartners en optimaliseren van onze communicatie. De eerste ervaringen zijn positief.

Vernieuwde website

In 2019 hebben we onze vernieuwde website www.isdbollenstreek.nl voorbereid.

Vanaf 1 januari 2020 is deze live en past hij meer bij deze tijd. Dit betekent dat we meer werken met afbeeldingen en dat bezoekers snel bij de juiste informatie komen.

Ondernemingsraad

De ondernemingsraad bestaat uit zeven leden, waarbij sprake is van goede mix van kennis en ervaring en een afspiegeling van de organisatie. Bestuurder heeft iedere zes weken een formeel overleg met de ondernemingsraad gehad. Naast de formele agenda zijn toekomstige ontwikkelingen, zoals de integrale toegang, een vast agendapunt.

Het contact en het overleg tussen bestuurder en ondernemingsraad is goed en er is sprake van een open en eerlijke communicatie. Naast formele overleggen is regelmatig ook informeel over zaken gesproken.

Klanttevredenheidsonderzoek

Net als in 2018 heeft I&O Research in het tweede kwartaal van 2019 het klanttevredenheidsonderzoek uitgevoerd. Bij het onderzoek zijn de verplichte vragen voor het landelijk Cliëntervaringsonderzoek (CEO) Wmo meegenomen. Totaal hebben we 2.340 klanten aangeschreven, waarvan 739 de vragenlijst hebben ingevuld. Dat betekent een responspercentage van 32% en dat daarmee de resultaten representatief zijn.

Uit het verplicht Cliëntervaringsonderzoek Wmo blijkt dat 82% weet waar hij moet zijn met zijn hulpvraag en 10% is neutraal en 8% wist dat niet. Totaal geeft 73% aan snel geholpen te zijn en 18% is neutraal en 9% vindt niet snel geholpen te zijn.

Totaalresultaat per gemeente

Het volledige rapport met de resultaten staat op de website van de ISD Bollenstreek www.isdbollenstreek.nl (onder Organisatie/persberichten).

2.1.7 Beveiliging informatievoorzieningen

Informatiebeveiliging

De gemeenten leggen verantwoording af over de informatieveiligheid door middel van ENSIA (Eenduidige Normatiek Single Information Audit).

De ISD Bollenstreek ondersteunt de gemeenten hierin voor wat betreft het gebruik van Suwinet-Inkijk. Hiervoor heeft de Suwinet audit bij de ISD Bollenstreek plaatsgevonden. De rapportage is ondersteunend voor de invulling bij de gemeenten, een efficiënte en financieel voordelige werkwijze.

De ISD heeft zich beziggehouden met diverse vragen uit de organisatie en incidenten binnen de ISD op het gebied van informatiebeveiliging, zoals het veilig vernietigen van niet gebruikte pc's en telefoons. Om de bewustwording te vergroten is met HLTsamen een bijeenkomst georganiseerd met Maria Genova, een van de meest gevraagde sprekers op het gebied van privacy, identiteitsfraude en computerbeveiliging. Zij heeft een presentatie gegeven over de wereld van de digitale (on)veiligheid en hoe je zelf kunt zorgen om tot een hoger veiligheidsniveau te komen.

Audits

In 2019 heeft de ISD Bollenstreek meerdere audits ondergaan, zoals de DigiD-audit en de eerdergenoemde Suwinet audit. Allen hebben een positief resultaat opgeleverd. Er zijn geen aanvullende opmerkingen gemaakt.

Privacy

De Functionaris Gegevensbescherming (FG) heeft over 2018 een jaarverslag opgesteld, waarin aanbevelingen staan. Deze aanbevelingen zijn vertaald in een plan van aanpak voor 2019. Een aantal van de aanbevelingen is gerealiseerd, zoals het beleggen van taken en verantwoordelijkheden vanuit de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). Bij het plan hoort een tijdschema. Daarin staat wie wanneer de aanbevelingen verder uitwerkt.

Het nieuwe jaarverslag over 2019 geeft aan dat de ISD goed op weg is. Het thema voor het komende jaar is het verder borgen van de verantwoordelijkheden in de organisatie en het vergroten van het bewustzijn van het omgaan met privacy.

Datalekken

Meldingen van datalekken worden intern geregistreerd en beoordeeld. Datalekken die niet direct tot een melding aan de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) leiden, bespreekt het MT een keer per maand. De FG ontvangt dit overzicht ook en kan opmerkingen maken over de afhandeling.

Over 2019 zijn 41 meldingen van mogelijke datalekken ontvangen. Daarvan zijn twee niet als datalek van de ISD aangemerkt.

In twee gevallen hebben we een melding bij de AP gedaan. Bij beide meldingen is het mogelijk dat de inbreuk een risico inhoudt voor de rechten en vrijheden van betrokkenen. De AP heeft niet gereageerd op de meldingen.

Op basis van de wetgeving hebben we waar nodig klanten geïnformeerd over het datalek.

Rechten van betrokkenen

In 2019 hebben twee personen een verzoek gedaan om (gedeeltelijke) verwijdering van hun gegevens in onze systemen. Deze verzoeken zijn gehonoreerd.

Ook heeft één persoon een verzoek om inzage in het dossier gedaan. Ook aan dit verzoek is gehoor gegeven.

2.1.8 Interne Controle

Taken

De afdeling interne controle (IC) heeft de volgende taken:

- Het verrichten van verbijzonderde interne controle
- Ontwikkeling en implementatie van en advisering over de administratieve organisatie en controle hierop door onderzoeken.

Het verrichten van de (verbijzonderde) interne controle

Bij verbijzonderde interne controle heeft iemand van buiten het betreffende werkproces zichtbaar, dat wil zeggen waarneembaar door derden, een controle uitgevoerd op de naleving van de AO.

Aan de hand van een beschreven normenkader en verificatieprotocol, doet IC onderzoek naar de rechtmatigheid van de uitgaven. Dit leidt tot bevindingen. Deze bevindingen verwerken we in IC-rapportages met het percentage financiële fouten, het percentage financiële onzekerheden en aanbevelingen.

In 2019 hebben we (financiële) rechtmatigheid van de inkomsten en de uitgaven van de ISD vastgesteld.

Wij hebben iedere 125.000^{ste} euro gecontroleerd.

Bij bepaling van de rechtmatigheid van de inkomsten en uitgaven van de ISD houden we een goedkeuringstolerantie van 1% aan voor financiële fouten en 3% voor onzekerheden.

In 2019 blijven we binnen de marges van de rechtmatigheid. We hebben 0,72% (2018: 0,74%) fouten en 0,34% (2018: 0,00%) onzekerheden gevonden.

Ontwikkeling en implementatie van en advisering over de administratieve organisatie en controle hierop door onderzoeken.

IC verricht audits op de werking van de administratieve organisatie. Over de bevindingen en aanbevelingen rapporteert IC aan de controller.

Onderdeel van de rapportages is de mate waarin de ISD organisatiedoelen realiseert.

In 2019 hebben we onderzoeken gedaan naar de werking van een aantal processen binnen de ISD. De bevindingen leidden tot aanbevelingen die het MT heeft onderschreven.

Dagelijks bestuur en Interne controle

In artikel 212 Gemeentewet staat onder andere over interne controle:

1. Het dagelijks bestuur draagt ten behoeve van het getrouwe beeld en de rechtmatigheid van de jaarrekening zorg voor de jaarlijkse interne toetsing van de getrouwheid van de informatieverstrekking en de rechtmatigheid van de beheers handelingen. Bij afwijkingen neemt het dagelijks bestuur maatregelen tot herstel.
2. De resultaten van alle toetsen en alle plannen van verbetering worden ter kennisgeving aan het algemene bestuur aangeboden.

Het dagelijks bestuur verklaart op basis van de bevindingen van de (verbijzonderde) interne controle dat de uitvoering op orde is.

3 Programmaverantwoording

3.1 Participatie

Wat wilden we bereiken?

Werk boven inkomen

Bij de ISD staat werk voorop. Wie kan werken, moet werken. De ISD ondersteunt bij het vinden van werk in samenwerking met het SPW. Het SPW voert in opdracht van de ISD trajecten uit.

Maar niet iedereen slaagt erin om werk te vinden. Iemand die geen werk kan vinden en/of niet zelf in zijn levensonderhoud kan voorzien, kan bij ons aankloppen voor hulp. Dit kan een uitkering (PW, IOAW of IOAZ) zijn.

Maar belangrijker is de hulp die we bieden om klanten weer aan het werk te helpen. Een belangrijke taak van de ISD is samen mét de klant ervoor te zorgen dat de klant zelf in zijn/haar levensonderhoud kan voorzien.

Wat hebben we daarvoor gedaan en wat hebben we bereikt?

Afdeling Participatiewet in 2019

- Statushouders op de afdeling PC PW zijn geïntegreerd en opgenomen in het reguliere werkproces. Nieuwe en oude collega's hebben hiervoor een subteam gevormd binnen de PC PW.
- Het aantal bijstandsklanten is in 2019 gezakt onder de 1.200. Het aantal blijft sinds eind 2019 stabiel op 1.183 klanten.
- Er is geïnvesteerd in een intensieve training stress-sensitieve dienstverlening voor alle consulenten. Met de huidige doelgroep klanten die nu in de uitkering zit, heeft dit goede handvatten gegeven om stress-sensitieve gesprekken te voeren.
- De Bbz stond in het teken van de voorbereiding op de grote wijzigingen per 1 januari 2020.
- Afdeling Terugvordering en Verhaal en de uitkeringsadministratie hebben een kwaliteitsslag gemaakt om de verwerking van alle gegevens in het systeem naar een hoger plan te trekken.
- We werken goed samen met het SPW. Zij laten zo veel mogelijk klanten van de Sociale Dienst duurzaam uitstromen naar (betaald) werk.

De rol van gemeenteraden bij handhaving door de ISD Bollenstreek

Gemeenten hebben door de decentralisatie van het sociaal domein een breder takenpakket gekregen. Gemeenten geven dan ook veel meer gemeenschapsgeld uit dan voorheen om alle taken uit te voeren. Het belang van een rechtmatige en doelmatige besteding van dit gemeenschapsgeld is daarmee toegenomen. Handhaving is voor de houdbaarheid van het sociale zekerheidsstelsel en voor behoud van solidariteit (draagvlak) van mensen die voor het stelsel betalen heel belangrijk.

Begin 2017 hebben leden van de gemeenteraden en de ISD Bollenstreek daarom met elkaar van gedachten gewisseld over de rol van gemeenteraden bij handhaving bij de Participatiewet (PW), de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo) (maatwerkvoorzieningen) en de Wet gemeentelijke schulddienstverlening (Wgs). De gemeenteraden hebben toen besloten dat zij zelf de visie/uitgangspunten op handhaving willen vaststellen en een actievere controlerende rol willen.

In de loop van 2019 hebben we daarom een voorstel gedaan voor een Handhavingsverordening. In de voorgestelde Handhavingsverordening is de visie op handhaving in de PW, de Wmo en de Wgs van de gemeenteraden beschreven.

In het kort houdt de visie in dat de inwoner tijdig weet wat er van hem verwacht wordt, welke dienstverlening de ISD Bollenstreek verleent en dat de inwoner bereid is om zijn verplichtingen spontaan en uit zich zelf na te leven. De ISD Bollenstreek wil bevorderen dat de inwoner de regels naleeft, waardoor wordt voorkomen dat de inwoner ten onrechte een uitkering of voorziening ontvangt (preventie). Verder is belangrijk de controle of de inwoner terecht een uitkering of voorziening ontvangt en zo vroeg mogelijk te signaleren als daarvan geen sprake is. In dat geval volgt een beëindiging, verlaging, terugvordering van de uitkering/voorziening en in sommige gevallen legt de ISD een bestuurlijke boete op aan de inwoner. Daarnaast is de controlerende rol van de gemeenteraden versterkt door een 'controle format' met handhavingsdoelstellingen.

In de Handhavingsverordening is aan de ISD Bollenstreek de opdracht gegeven om in een Handhavingsbeleidsplan vast te leggen hoe de ISD Bollenstreek fraudebestrijding aanpakt en ervoor zorgt dat inwoners zich zo goed mogelijk aan de regels houden.

Wij verwachten dat begin 2020 alle gemeenteraden de Handhavingsverordening hebben vastgesteld.

In 2020 gaan we vervolgens de in de Handhavingsverordening omschreven visie op handhaving uitwerken in concrete maatregelen. Dit zal vorm krijgen in het Handhavingsbeleidsplan.

Tegenprestatie naar vermogen

Sinds de komst van de Participatiewet per 1 januari 2015 zijn onze klanten te verplichten tot het naar vermogen doen van onbeloonde maatschappelijke activiteiten.

In het voorjaar van 2019 is de verordening die de tegenprestatie naar vermogen regelt geëvalueerd en vervolgens aangepast aan de praktijk van alle dag.

Zo beschouwt de praktijk dat aanbodversterking (het eerst werken aan persoonlijke belemmeringen) ook te beschouwen is als een tegenprestatie naar vermogen. Het gaat niet alleen om vrijwilligerswerk of mantelzorg (de tegenprestatie sec) maar ook om het werken aan gezondheid, schulden of sociale contacten. Dus wederkerigheid en zelfontplooiing. Maatwerk is hierbij wel van belang.

Daarom is er na evaluatie ook voor gekozen om meer maatwerk toe te staan waarbij het gaat om de keuze van de doelgroep van de tegenprestatie (en daardoor ook slimmere selecties toe te passen) en meer ruimte te geven aan de uitvoering om te bepalen wat de duur en omvang van de tegenprestatie moet zijn (binnen bepaalde grenzen). De tegenprestatie naar vermogen kan als volgt worden ingevuld:

- a. Het verrichten van vrijwilligerswerk
- b. Het leveren van mantelzorg
- c. Overige maatschappelijk nuttige onbeloonde activiteiten
- d. Het werken aan persoonlijke problemen dan wel belemmeringen met als doel invulling kunnen geven aan een van de hiervoor genoemde vormen van de tegenprestatie.

Wij vinden het van belang dat zoveel mogelijk klanten een tegenprestatie uitvoeren. En dat niet zozeer omdat zij dan iets terugdoen voor de uitkering, maar omdat telkens weer blijkt dat als klanten eenmaal een tegenprestatie uitvoeren dit een positief effect heeft op hen. Het leidt tot een betere psychische en fysieke gezondheid en welbevinden. Het kan ook een bijdrage leveren aan de bestrijding van eenzaamheid en zelfvertrouwen geven aan mensen. En last but not least; het uitvoeren van de tegenprestatie kan de mensen dichterbij de arbeidsmarkt brengen.

In 2019 zijn volgens de uitvoerders alle klanten gesproken die eventueel voor een tegenprestatie in aanmerking zouden kunnen komen.

Overzicht tegenprestatie 2019					
Tegenprestatie	Hillegom	Lisse	Noordwijk	Teylingen	Totaal
Voldoet niet aan tegenprestatie	5	-	5	-	10
Niet van toepassing (obv werk / beëindiging uitkering)	16	21	46	32	115
Ontheffing (obv medische / psychische gronden)	41	33	91	48	213
Traject statushouders dus nvt	15	14	30	28	87
Traject SPW dus nvt	30	22	33	31	116
Voldoet op basis van mantelzorg	4	4	11	2	21
Voldoet op basis van vrijw illigerswerk	39	42	100	36	217
Voldoet op basis van georganiseerde activiteiten	15	22	42	24	103
Totaal	165	158	358	201	882

Project Meedoen!

In 2019 hebben wij voor de contourennota een projectvoorstel gemaakt; het project Meedoen! Wij vinden het van belang dat iedereen op zijn manier meedoet in de maatschappij. Het doel van dit project is het bereiken van mensen die al langer in de uitkering zitten, en buiten het bereik van reguliere re-integratie instrumenten vallen. Deelname aan het project is vrijwillig. Deze mensen willen we de kans geven om met behulp van een aandachtcoach een ontwikkeling door te maken op persoonlijk, sociaal of maatschappelijk gebied. Ook willen we via het Innovatiebudget komen tot een breed aanbod van instrumenten die zich niet specifiek richten op re-integratie, maar juist ingezet kunnen worden op genoemde ontwikkelingsgebieden.

De gemeenteraden van Lisse, Teylingen en Noordwijk hebben ingestemd met alle 5 genoemde projectvoorstellen. De gemeenteraad van Hillegom heeft ingestemd met projectvoorstel 5; het innovatiebudget.

We zijn gestart met de vormgeving en naar verwachting starten we medio 2020 met de concrete uitvoering.

Minimabeleid PW

Met invoering van de Participatiewet heeft de wetgever de categoriale bijzondere bijstandsregelingen bijna helemaal afgeschaft. Daardoor kent het minimabeleid binnen de Participatiewet sinds 2015 de volgende voorzieningen:

- de individuele inkomenstoeslag en de inspanningspremie (POB en IP);
- de collectieve aanvullende zorgverzekering;
- de individuele studietoelage;
- de individuele bijzondere bijstand.

In 2019 is vooral aandacht besteed aan POB en IP en de collectieve aanvullende zorgverzekering.

Collectieve Aanvullende Ziektekostenverzekering (CZV)

Inwoners met een laag inkomen en weinig vermogen kunnen goed verzekerd zijn voor hun zorgkosten via de collectieve aanvullende zorgverzekering bij zorgverzekeraar Zorg en Zekerheid. De ISD Bollenstreekgemeenten betalen een deel van de premie van de collectieve aanvullende zorgverzekering. Het aantal deelnemers aan onze collectieve aanvullende zorgverzekering stijgt nog steeds. Gedurende 2019 maakten zo'n 2.450 inwoners (en hun kinderen) gebruik van deze verzekering. Ieder jaar moet onderzocht worden of zij nog voldoen aan de voorwaarden om voor deze verzekering in aanmerking te (blijven) komen. In het verleden schreven wij deze klanten aan en verzochten wij inkomens- en vermogensgegevens in te sturen. Sinds 2019 maken wij gebruik van gegevens van het Inlichtingenbureau. Dit is een nieuwe manier van werken met als gevolg dat wij klanten niet onnodig om informatie hoeven te vragen en wij het onderzoek efficiënter kunnen uitvoeren..

POB/IP (individuele inkomenstoeslag)

In het gekantelde minimabeleid PW zijn de afgeschafte categoriale bijzondere bijstandsregelingen vervangen door de individuele inkomenstoeslag. Door de ISD vormgegeven in het persoonsondersteunend budget (POB) en de inspanningspremie (IP).

In 2019 is de POB/IP verordening geëvalueerd.

Voor 2019 gaf dit voor wat betreft het aantal toekenningen (in 2017: 818 en in 2018: 895) het volgende beeld:

Gemeenten	Toekenning POB / IP	Uitgaven POB	Uitgaven IP
Hillegom	199	42.650	69.800
Lisse	171	30.950	65.081
Noordwijk	336	75.900	112.500
Teylingen	213	40.850	83.850
Totaal	919	190.350	331.231

Het aantal toekenningen is verder gestegen.

Naar aanleiding van de evaluatie is voorgesteld de verordening POB/IP in te trekken en deze te vervangen door één regeling: de verordening individuele inkomens toeslag. Deze nieuwe verordening gaat begin 2020 voor vaststelling naar de gemeenteraden toe.

Wat heeft het gekost?

Uitkeringkosten Participatie:	Realisatie 2018	Begroting 2019	Realisatie 2019
Lasten:			
PW	18.263.685	17.604.528	17.267.597
Loonkostensubsidie	438.862	637.126	621.629
Medische keuringen	95.080	109.192	76.741
Inkomensondersteunende voorzieningen	2.146.563	2.188.643	2.105.407
Subtotaal lasten:	20.944.190	20.539.489	20.071.374
Baten:			
Debiteurenontvangsten PW	-562.726	-482.269	-501.716
Debiteurenontvangsten loonkostensubsidie	-10.125	-19.093	-20.365
Debiteurenontvangsten inkomensondersteunende voorzieningen	-59.742	-90.790	-87.565
Subtotaal baten:	-632.593	-592.152	-609.645
Exploitatiekosten	2.620.305	3.212.140	3.083.155
Totaal Participatie	22.931.902	23.159.478	22.544.884

Beleidsindicatoren

Personen met een bijstandsuitkering	108,59	aantal per 10.000 inwoners
-------------------------------------	--------	----------------------------

3.2 Zorg

Wmo

Wat wilden we bereiken?

De ISD wil ervoor zorgen dat iedere bewoner van de Bollenstreek de voorziening krijgt waar hij of zij recht op heeft, als blijkt dat de ondersteuning niet geboden kan worden vanuit de eigen kracht, het sociale netwerk of voorliggende voorzieningen. Dat willen we snel en efficiënt doen. Het is een continu proces om de doorlooptijden naar beneden te krijgen, de administratieve rompslomp te beperken en de klantvriendelijkheid te vergroten. Het is onze ambitie om ook bij dit programma onze klanten zo goed mogelijk van dienst te zijn. Ook hier geldt dat de menselijke maat voorop staat.

Wat hebben we daarvoor gedaan en wat hebben we bereikt?

Begeleiding en dagbesteding

In 2019 is gewerkt aan het verbeteren van de uitvoeringsregels Wmo maatwerkvoorziening zodat voor consulenten, aanbieders en klanten nog meer duidelijk is wat verstaan wordt onder dagbesteding en begeleiding individueel. Er zijn diverse nieuwe aanbieders toegetreden, waarbij er samen met de gemeente Katwijk goed gekeken is naar de kwaliteitshandboeken van deze aanbieders. Doel is ervoor te zorgen dat alle randvoorwaarden voor het leveren van goede zorg, zoals het hebben van een goed werkende systematiek voor zorgplannen, klachten en kwaliteitsverbetering, op groen staan.

Samen met de gemeente Katwijk is onderzoek gedaan naar het vervoer dagbesteding. In 2020 wordt dit thema verder opgepakt. Er is daarnaast gewerkt aan het creëren van een nieuwe klasse zorg per 1 januari 2020 – klasse waakvlam – waarin laagfrequente zorg gegeven kan worden als vinger aan de pols bij klanten die aan het einde van hun begeleidingstraject zijn. Ook is er een pilot gestart voor dagbesteding, waarin bij klanten met een reeds lopende indicatie bij verzwaring van de zorgvraag direct gestart kan worden met extra dagdelen dagbesteding. De controle vindt achteraf plaats. Tot slot is samen met de gemeenten gewerkt aan het voorbereiden van de transitie beschermd wonen en maatschappelijke zorg (2021).

Hulp bij het huishouden

De sterke stijging van het aantal klanten door het abonnementstarief heeft geleid tot een druk op de voorziening Hulp bij het Huishouden. In korte tijd nam het aantal klanten sterk toe, wat invloed heeft op de beschikbaarheid van hulp en de snelheid waarmee de hulp kan starten. De ISD Bollenstreek en de zorgaanbieders hebben samen hard gewerkt aan het zo kort mogelijk houden van de wachttijden, onder andere door het gezamenlijk monitoren van de wachttijden en het organiseren van een banenmarkt voor klanten van het Servicepunt Werk. Ook zijn de klanten geïnformeerd over zaken als vervanging bij ziekte of vakantie van de hulp en hulp tijdens de feestdagen. In 2019 is daarnaast onderzocht welke mogelijkheden er zijn om een nieuw normenkader HbH te introduceren, mede vanwege de rechterlijke uitspraken rondom resultaatfinanciering. In 2020 worden deze mogelijkheden omgezet in een concreet implementatieplan.

Hulpmiddelen, trapliften en woningaanpassingen

De aanbesteding hulpmiddelen, trapliften en woningaanpassingen is in 2019 gestart. Er is verder veel aandacht besteed aan het verbeteren van de werkafspraken met leveranciers en het verkorten van de doorlooptijden tussen indicatie en levering van de voorziening.

Eigen bijdrage gemaximeerd

Vanaf 2019 is de eigen bijdrage veranderd voor hulp en ondersteuning vanuit de Wmo. Vanaf 1 januari 2019 betaalt iedereen maximaal € 17,50 per 4 weken ongeacht het inkomen of vermogen. Dit heeft tot gevolg gehad dat burgers van onze verschillende gemeenten veel meer aanvragen hebben ingediend dan het jaar 2018. Voor hulp bij het huishouden (HbH) werden ca. 40% meer aanvragen ingediend. Ook de aanvragen voor andere voorzieningen lieten aanzienlijke stijgingen zien. Met uitzondering van de rolstoelvoorziening. Voor deze voorziening geldt geen eigen bijdrage. Een ander gevolg van de toename van de HbH is, dat vanwege het arbeidstekort klanten langer moeten wachten voordat we HbH daadwerkelijk inzetten. Het ziet er naar uit dat het aantal aanvragen voor

Wmo voorzieningen blijft toenemen, ook vanwege de “vergrijzing” van de bevolking en de zienswijze dat burgers zo lang mogelijk thuis blijven wonen.

Collectieve vervoersvoorziening (CVV)

Afgelopen jaar is een “opschoningsactie” gehouden onder onze burgers, die weliswaar recht hadden op een collectieve vervoersvoorziening (CVV), maar hier (al langer dan 1 jaar) geen gebruik van maakten. Dit was een aantal van ruim 900 klanten. Ondanks de beëindiging van dit forse aantal voorzieningen, steeg het totale aantal voorzieningen met ruim 1.500.

Om deze grote toename zoveel mogelijk op tijd te kunnen afhandelen, hebben wij het afgelopen jaar veel aandacht geschonken aan efficiënter werken. We hebben onze werkwijze aangepast, consultants breder ingewerkt op de afhandeling van zoveel mogelijk voorzieningen en ook consultants van andere afdelingen ingezet op die momenten dat het noodzaak was.

Aanbestedingen

Op TenderNed, het aankondigingsplatform voor aanbestedingen, zijn eind 2019 gepubliceerd:

- Een vooraankondiging voor de Europese aanbesteding software ter ondersteuning van de uitvoering Wmo en Participatiewet.
- De Europese aanbestedingen voor:
 - a. Inhuur: consultants Sociaal Domein.
 - b. De levering van Wmo-trapliften, voorafgegaan door een openbare marktconsultatie.
 - c. De levering van Wmo-hulpmiddelen, voorafgegaan door een openbare marktconsultatie.
 - d. De levering van Wmo-woningaanpassingen, voorafgegaan door een openbare marktconsultatie.

Schulddienstverlening 2019

In 2019 waren er totaal 550 schuldhelpvoorzieningen. We hebben klanten ondersteuning en beter inzicht gegeven door:

- Informatie en advies, budgetcoaching, betalingsregelingen, het minnelijktraject met eventueel budgetbeheer en de WNSP
- Cursus ‘omgaan met geld’
- Budget Informatiepunt in samenwerking met Humanitas
- Startpunt Geldzaken
- Vroegsignalering via de pilot Vroeg Eropaf.

Project Vroegsignalering huurschulden “Vroeg Eropaf”

Per 1 januari 2019 zijn wij gestart met de pilot Vroeg Eropaf, een vorm van vroegsignalering van huurschulden. Daartoe is in december 2018 een convenant ondertekend tussen de betrokken partijen, te weten (het dagelijks bestuur van) de ISD Bollenstreek en de woonstichtingen Stek en Vooruitgang. De woonstichtingen St. Antonius van Padua en de Noordwijkse woonstichting hebben niet mede ondertekend. Vroeg Eropaf is van start gegaan in de gemeenten Hillegom, Lisse en Teylingen. Wel heeft de gemeente Noordwijk een financiële bijdrage geleverd ten behoeve van de automatisering van dit project en de kosten van inhuur van de procesregisseur. En melden de woonstichtingen uit Noordwijk op basis van het bestaande convenant huurders met een huurachterstand wel aan bij de ISD Bollenstreek.

Korte schets van Vroeg Eropaf

Met Vroeg Eropaf willen wij:

- voorkomen dat huurschulden oplopen tot problematische schulden; en
- bereiken dat het ritme van de huurbetalingen aan de woonstichtingen structureel wordt hersteld.

Daartoe worden op een outreachende manier zogenaamde huisbezoekers ingezet, die samen met vrijwilligers de huurders (met niet meer dan 2 maanden huurachterstand) thuis bezoeken, om zo te komen tot een oplossing van de huurachterstanden en andere problemen (middels een integrale aanpak).

Evaluatie

In oktober 2019 is Vroeg Eropaf geëvalueerd. De conclusie was dat de deelnemende partijen tevreden zijn met hoe het tot dan toe is verlopen. Er staat een goed toepasbaar werkproces : partijen hebben duidelijke afspraken met elkaar gemaakt, de vervolghulpverlening na het vroegsignaleringsgesprek sluiten nauw op elkaar aan en de privacy lijkt goed gewaarborgd en heeft niet verlamdend gewerkt.

Enkele cijfers

Van de 117 huurders die door de woonstichtingen de eerste 10 maanden zijn aangemeld zijn 84 huurders bereikt (71%). Onderverdeel naar gemeenten (kernen)

Hillegom	Lisse	Teylingen Voorhout	Teylingen Sassenheim	Teylingen Warmond
21	19	23	46	8

Vooruitgang heeft (had) het meeste woningbezit in Sassenheim en kende, anders dan Stek, geen tijdelijke teruggang in het aantal aanmeldingen.

Van de 84 bereikte huurders hebben 25 daarvan te kennen gegeven geen hulp te willen dan wel al betaald te hebben.

Bereikte huurders	betalingsregeling	Overdracht derden (Humanitas, Sociaal team, ISD Voedselbank, Juridisch loket)	Geven aan alsnog te betalen	Willen geen hulp (al betaald , ervaren geen probleem, of onwil)
84	23	17	19	25

Voortzetting van Vroeg Eropaf

Het dagelijks bestuur heeft besloten om de pilot Vroeg Eropaf in 2020 voort te zetten en uit te breiden met andere schuldeisers, zoals zorgverzekeraars en nutsbedrijven.

Voorbeeld uit de praktijk

Man 61 jaar en vrouw 54 jaar aangemeld door woonstichting. Zij reageerden per e-mail op de achtergelaten flyer.

Vrouw ontvangt al jaren een uitkering UWV terwijl de man zijn baan verloren had. Het huis is verwaarloosd.

Zij ontvangen verder huishoudelijke hulp. Al enige tijd maakten zij de post niet open. De huisbezoekers hebben met toestemming de post van de afgelopen 14 dagen opengemaakt. Diverse schuldeisers waaronder diverse deurwaarders kwamen naar voren.

De huisbezoekers hebben formulieren voor schulddienstverlening achtergelaten en deze een week later opgehaald en gekeken hoe het ver met hen gaat. Zowel de mans als de vrouw kwamen wat warrig over.

De huisbezoekers hebben de man en vrouw overgedragen aan de ISD Bollenstreek voor schulddienstverlening. De consultant van de ISD heeft een afspraak met hen gemaakt en besproken hen aan te melden bij een bewindvoerder. Hier gaan zij mee akkoord. De bewindvoerder gaat het budget beheren en de ISD zet de schuldregeling op.

Wmo

Wat heeft het gekost?

Uitkeringskosten Zorg:	Realisatie 2018	Begroting 2019	Realisatie 2019
Lasten:			
Wmo-Hbh ZIN	5.750.992	6.454.658	6.790.344
Wmo-Hbh PGB	602.129	470.397	432.427
Wmo - begeleiding ZIN	8.988.472	8.841.140	8.849.464
Wmo - begeleiding PGB	859.850	984.868	889.675
Wmo - rolstoelen	682.308	831.702	787.540
Wmo - collectief vervoer	891.046	1.005.207	925.472
Wmo - overige vervoersvoorzieningen	1.177.070	1.212.006	1.193.724
Wmo - w oonvoorzieningen	791.600	1.097.594	1.064.718
Wmo - onderzoekskosten	17.002	21.000	22.264
Subtotaal Wmo	19.760.470	20.918.572	20.955.629
Jeugd			
PGB Jeugd	1.931.762	2.040.732	1.800.761
Subtotaal lasten wmo	21.692.233	22.959.304	22.756.390
Baten:			
Wmo - eigen bijdrage	-1.405.830	-612.644	-658.863
Debiteurenontvangsten	-5.407	-15.742	-30.829
Subtotaal baten zorg	-1.411.237	-628.386	-689.691
Exploitatiekosten	2.043.326	2.487.323	2.384.495
Programma Zorg	22.324.322	24.818.242	24.451.194

Beleidsindicatoren

Clients met een maatwerkarrangement WMO	589,95	per 10.000 inwoners
---	--------	---------------------

3.3 Overhead

Overzicht kosten overhead

	Realisatie 2018	Begroting 2019	Realisatie 2019
Salariskosten ISD	5.793.050	6.462.929	5.996.955
Personeelsvergoedingen ISD	120.441	99.000	125.124
Overige personeelskosten	221.618	192.000	254.006
Huur werkcentrum	346.921	366.433	349.668
Automatisering	421.444	467.972	550.998
Reclame- en promotiekosten	14.476	20.726	18.525
Vakliteratuur	12.732	13.472	10.951
Huisvestingskosten	86.016	82.904	86.064
Kantoorkosten	176.672	185.498	183.737
Accountantskosten	44.500	41.452	49.500
Advieskosten	68.903	55.960	87.717
Inhuur en uitzendkrachten	175.989	179.666	264.917
Uitbestedingen Teylingen	237.902	219.700	247.357
Uitvoeringskosten	27.125	60.105	87.159
Algemene kosten	84.431	104.666	111.912
Bank- en Rentekosten	6.085	6.218	8.433
Afschrijvingskosten kantoorinrichting	26.266	40.000	23.360
Diverse baten en lasten	-23.965	-	-653.582
Subtotaal	7.840.606	8.598.701	7.802.801
Toerekening Participatie	-2.620.305	-3.212.140	-3.083.155
Toerekening Zorg	-2.043.326	-2.487.323	-2.384.495
Overhead	3.176.975	2.899.238	2.335.151

Beleidsindicatoren

De beleidsindicatoren volgens het vernieuwde BBV.

Formatie	0,78	fte per 1.000 inwoners
Bezetting	0,78	fte per 1.000 inwoners
Apparaatskosten	69,54	per inwoner
Externe inhuur	1,51	% van de totale loonkosten
Overhead	8,28	% van de totale lasten

Onze exploitatiekosten bestaan uit overhead, doorbelasting Zorg en doorbelasting Participatie. De exploitatiekosten zijn in 2019 vrijwel gelijk gebleven. We hebben meer kunnen doorbelasten aan Zorg en Participatie. Bij elkaar ruim € 800.000 meer doorbelast aan de uitvoering. Daardoor zijn er minder kosten voor overhead.

3.4 Algemene dekkingsmiddelen

De middelen die de ISD ontvangt vanuit de deelnemende gemeenten zijn opgenomen in het programma Algemene dekkingsmiddelen.

Algemene dekkingsmiddelen:	
Hillegom	9.245.011
Lisse	9.365.272
Noordwijk	17.503.757
Teylingen	13.217.189
Totaal	49.331.229

3.5 Vennootschapsbelasting

De Wet modernisering vennootschapsbelastingplicht overheidsondernemingen is ingegaan per 1 januari 2016. Dit wetsvoorstel beoogt de vennootschapsbelasting (Vpb) zodanig aan te passen dat overheidsondernemingen die economische activiteiten ontplooiën op een markt waarop ook niet-overheidsondernemingen (private ondernemingen) actief zijn, op dezelfde wijze aan de heffing van vennootschapsbelasting worden onderworpen als die private ondernemingen. De ISD voldoet niet aan alle 3 gestelde criteria en is daarom niet VPB plichtig.

3.6 Onvoorzien

Er komen geen incidentele baten en lasten voor in de begroting 2019.

Incidentele lasten en baten:	Realisatie 2019
Lasten:	
Additioneel werk PWC 2018	10.007
Baten:	
Wmo terugvordering 2017	-303.234
Wmo terugvordering 2018	-314.613
Schuldregelingen	-32.933
Verschillen uitkeringsadministratie	-7.994
Overige baten	-4.815
	-663.589
Saldo incidentele baten/lasten:	-653.582

Wmo terugvordering 2017 en 2018 – controle op geleverde prestaties

Zoals in de jaarrekening van 2018 reeds aangekondigd, hebben we in 2019 succesvol bedragen van zorgleveranciers teruggevorderd. Deze bedragen bleken ten onrechte bij te zijn geclaimd: de zorg paste wel binnen de indicatie, maar is niet geleverd. Het gaat in totaal om ruim € 650.000 over 2018 en 2019.

De ISD Bollenstreek controleert voordat we facturen betalen de indicatie en de prijs. Achteraf controleren we of het aantal uren overeenkomt met de opgave van de zorgleveranciers aan het CAK. Dat is de instantie die de eigen bijdrage aan de klanten oplegt.

We hebben geconstateerd dat over de jaren 2018 en 2019 meer uren bij ons in rekening zijn gebracht, dat aan het CAK zijn opgegeven. In een aantal gevallen ging het om een administratieve fout. Enkele keren konden de zorgleveranciers dat nog herstellen.

Controlebestanden van het CAK over de geleverde zorg hebben lang op zich laten wachten en in oktober 2018 zijn we een pilot gestart om te beoordelen of de betaalde zorg vanuit de facturen overeen kwam met de geleverde zorg volgens de aangeleverde bestanden van het CAK. We hebben ons daarbij gericht op de grootste zorgaanbieders.

Uit dit onderzoek is gebleken dat 20 leveranciers ten onrechte meer zorg hebben gefactureerd, dan is geleverd. De bedragen die teveel in rekening zijn gebracht hebben we bij de zorgaanbieders teruggevorderd.

Bedrag van de vordering 2018	€	404.210,05
Zorgaanbieders die alsnog correcties aangeleverd hebben bij CAK	€	<u>89.596,35</u>
Teruggevorderd en ontvangen bedragen	€	314.613,70

Dit bedrag is volledig door de zorgaanbieder terugbetaald in 2019.

De ISD Bollenstreek heeft naar aanleiding van dit resultaat besloten ook de bedragen over 2017 te controleren.

We hebben de regels over 2017 minder strikt toegepast dan bij de controle over 2018. Dit vanwege de verstreken tijd en de herstelmogelijkheden.

Uit deze controle zijn 38 terugvorderingen ingesteld.

Bedrag van de vordering 2017	€	511.073,70
Zorgaanbieders alsnog correcties aangeleverd hebben bij CAK	€	<u>173.123,55</u>
Teruggevorderde en ontvangen bedragen	€	337.950,15

Tot op heden is een bedrag ontvangen van **€ 303.234,12**.

Met twee zorgaanbieders hebben we nog geen overeenstemming over de vordering 2017 bereikt.

Schuldregelingen

Alle gemeenten - behalve Teylingen – brengen 9% kosten in rekening voor de schuldregelingen. Op het moment dat er bedragen worden gereserveerd voor de schuldeisers, dan wordt 9% van het geld gereserveerd voor de ISD voor onze diensten.

4 Paragrafen

4.1 Lokale heffingen

De ISD kent geen lokale heffingen.

4.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

De ISD heeft geen eigen vermogen. De deelnemende gemeenten hebben bij de oprichting besloten dat de ISD geen reserves vormt. Eventuele financiële tegenvallers zijn voor rekening en risico van de deelnemende gemeenten. Met de steeds groeiende financiële stromen binnen de ISD gaan deze risico's en vooral de beperking daarvan, een steeds grotere rol spelen. Deze groei wordt veroorzaakt door het toenemende takenpakket van de ISD en wijzigingen in de budgettering.

Risico

De ISD heeft te maken met onzekerheden en risico's. Een aantal daarvan is nagenoeg uit te sluiten, te beheersen of te beperken door tijdig maatregelen te nemen, verzekeringen af te sluiten en alert te zijn op veranderingen. Andere risico's kan de ISD overdragen, bijvoorbeeld op de gemeenten. Soms moeten we accepteren dat er risico's zijn, waar we niet veel aan kunnen doen.

De gemeenten staan garant voor alle tekorten bij de ISD en in die zin lopen zij dan ook de risico's. De ISD heeft in kaart gebracht welke risico's de gemeenten dan wel de ISD lopen.

Er is onderscheid gemaakt in algemene risico's (risico's die in elk bedrijf aanwezig zijn) en specifieke risico's (risico's specifiek voor een ISD of een sociale dienst).

De kans en het effect van een gebeurtenis zijn uitgedrukt in een cijfer oplopend van 1 tot en met 25. Dit cijfer is het gevolg van het vermenigvuldigen van de kans x effect.

Waarbij een hele kleine kans staat voor getalwaarde 1 en een grote kans voor getalwaarde 5. Waarbij geringe schade staat voor getalwaarde 1 en fatale schade voor getalwaarde 5.

Risico = kans x effect

Risicoprofiel

1. Algemene risico's

Gebeurtenis	Kans x effect = risico	Financiële gevolgen	maatregel
Brand of andere calamiteit waardoor de inventaris verloren gaat en de voortgang van het werk niet meer mogelijk is	$1 \times 1 = 1$	schade oplopend tot maximaal € 1.153.000 (dit is de aanschafwaarde van de vaste activa per 31-12-2017). Huur ander pand € 91.000	De financiële risico's van brand zijn gedekt door de verzekering.
Fraude/ integriteitsschendingen	$2 \times 2 = 4$	PM (is afhankelijk van omvang fraude, dit is niet bij benadering aan te geven)	Dagelijks worden betalingen zowel aan klanten als crediteuren gecontroleerd op bankrekeningnummer. Daarnaast worden dagelijks de betalingen steekproefsgewijs gecontroleerd.

Vermindering van taken ISD, bijvoorbeeld WMO/opheffen ISD/uittreden gemeenten	$3 \times 1 = 3$	Wachtgeld-verplichtingen + bovenwettelijke uitkering 50 fte's (Wmo) € 5.700.000 tot € 11.400.000 bij opheffing ISD Schaalnadelen: PM	Afsluiten tijdelijke arbeidscontracten. Overgang ISD personeel naar gemeenten/andere organisaties die taken overnemen. Begeleiding bij van werk naar werktrajecten.
Automatisering, gegevens weg als gevolg van calamiteit bij bijv. HLT Samen (bijv. brand)	$1 \times 4 = 4$	Inhuur extra fte's om gegevens opnieuw in te brengen en betalingen te verzorgen € 250.000	De ISD maakt dagelijks een back-up van alle bestanden zowel van de uitkeringsbestanden als van de boekhouding. In geval van calamiteiten (brand e.d.) kan de ISD deze bestanden gebruiken om elders te verwerken. We kunnen altijd zorgdragen voor de betaling van de uitkeringen (binnen enkele dagen).

2. Specifieke risico's

Gebeurtenis	Kans x effect = risico		maatregel
Bijstand: Toename klanten als gevolg economische crisis/minder participatiegelden/Achterblijven uitstroom via SPW	$5 \times 2 = 10$	50 klanten extra x gemiddeld € 14.000 = € 700.000 per jaar	Poortwachterfunctie, handhaven, re-integratie-activiteiten. Aanvragen vangnetuitkering. Tekorten gedekt door gemeenten*
Toename beroep op bijzondere bijstand	$4 \times 1 = 4$	10 % toename = € 270.000	Beleid wijzigen (veel van wat de ISD verstrekt is bovenwettelijk)/begrotingswijziging indien bij gemeenten.
Verlaging van de eigen bijdrage door het Rijk	$4 \times 2 = 8$	Wegvallen eigen bijdrage € 210.000 20 % toename HbH, rolstoelen, vervoer- woonvoorz. = € 1.724.000	Als het Rijk de eigen bijdrage sterk verlaagd heeft dat twee gevolgen: 1. Verminderde inkomsten uit eigen bijdrage; 2. Een sterke aanzuigende werking op de voorzieningen, waardoor we veel meer uitgaven hebben.
Toename beroep op individuele voorzieningen ingevolge de WMO	$4 \times 2 = 8$	10 % toename = € 2.197.700	Beleid wijzigen (kiezen voor wettelijk minimale variant, meer algemene voorzieningen, zoals scootmobielpool), begrotingswijziging indien bij gemeenten.
Incident met Informatiebeveiliging	$4 \times 3 = 12$	PM	Het risico bij informatiebeveiliging brengen we omlaag door diverse audits te laten uitvoeren. De gevolgen zijn moeilijk in geld uit te drukken.
Nieuwe aanbesteding (hulpmiddelen, begeleiding, HbH en collectief vervoer)	$1 \times 4 = 4$	Nieuwe aanbestedingen kunnen leiden tot hogere prijzen	De ISD gaat in 2019 de HbH, woningaanpassing en hulpmiddelen aanbesteden.

3. Weerstandsvermogen

Op grond van voorgaande inventarisatie van de risico's en rekening houdend met de risicofactor komen we tot de volgende berekening van het weerstandsvermogen.

berekening weerstandsvermogen

risico	factor	schadebedrag	weerstand- vermogen
1. Brand	1/25	€ 1.244.000	49.760
2. Fraude	4/25	pm	-
3a. Vermindering taken	3/25	€ 5.700.000	
3b. Opheffing ISD	3/25	€ 11.400.000	€ 2.052.000
4. Automatisering	4/25	€ 250.000	€ 40.000
5. toename bijstand	10/25	€ 700.000	€ 280.000
6. toename bijz.bijstand	4/25	€ 270.000	€ 43.200
7. verlaging eigen bijdrage	8/25	€ 1.724.000	€ 551.680
8. toename Wmo	8/25	€ 2.197.700	€ 703.264
9. informatiebeveiliging	12/25	pm	-
10. nieuwe aanbesteding	1/25	€ 1.500.000	€ 60.000
totaal weerstandsvermogen			€3.779.904

verdeling weerstandsvermogen naar gemeente

gemeente	%	bedrag
Hillegom	18,44	697.014
Lisse	19,01	718.560
Noordwijk	35,30	1.334.306
Teylingen	27,25	1.030.024
totaal		3.779.904

Conclusie:

De deelnemende gemeenten aan de ISD Bollenstreek moeten rekening houden met een weerstandsvermogen dat nodig is om de financiële risico's van de ISD Bollenstreek af te dekken, zoals in bovenstaande tabel is vermeld.

Kengetallen	2019	2018
Netto schuldquote	0,4%	0,51%
Netto schuldquote (gecorrigeerd voor verstrekte leningen)	0,4%	0,51%
Solvabiliteitsratio	0%	0%
Structurele exploitatieruimte	-1,35%	0,0%
Grondexploitatie	n.v.t.	n.v.t.
Belastingcapaciteit	n.v.t.	n.v.t.

Netto schuldquote:

De netto schuldquote zijn alle schulden en overlopende passiva minus de vlottende activa in verhouding tot de totale baten voor mutaties reserves. Dit kengetal is laag bij de ISD Bollenstreek omdat er geen vaste schulden zijn.

Solvabiliteitsratio;

Het solvabiliteitsratio geeft de verhouding tussen het eigen vermogen en het balanstotaal weer. De ISD Bollenstreek heeft geen eigen vermogen, daardoor is het solvabiliteitsratio nul.

Structurele exploitatieruimte:

Is laag omdat de structurele lasten gedekt worden door de structurele baten. Alleen de incidentele baten/lasten hebben bij de ISD Bollenstreek invloed op dit kengetal

Grondexploitatie:

Is niet van toepassing.

Belastingcapaciteit:

Is niet van toepassing omdat de ISD Bollenstreek geen heffing kent.

4.3 Onderhoud kapitaalgoederen

De ISD Bollenstreek heeft geen kapitaalgoederen. De investeringen in software, hardware en inventaris zijn bij de oprichting van de ISD Bollenstreek rechtstreeks door de deelnemende gemeenten gefinancierd. De investeringen in verband met de inrichting van het kantoorgebouw Amiant te Lisse worden geactiveerd en afgeschreven over een periode van 10 jaar (de duur van het huurcontract). Hetzelfde geldt voor de investering in automatisering, zij het dat de afschrijvingsperiode daarbij drie jaar bedraagt. Er worden voor deze vaste activa geen kostenegalisatievoorzieningen voor grootonderhoud getroffen. De onderhoudskosten worden derhalve jaarlijks begroot en verantwoord.

4.4 Financiering

4.4.1 Financiering

De ISD Bollenstreek rekent per jaar volledig af met de deelnemende gemeenten. Dat betekent dat we geen eigen vermogen hebben en dus volledig afhankelijk zijn van de bevoorschotting door de gemeenten. Vanaf 2007 gaan de Rijksbijdragen rechtstreeks naar de gemeenten, waardoor we geen andere externe financiers hebben dan de gemeenten. De ISD Bollenstreek rekent geen rente toe aan de programma's daar er ook geen rente wordt betaald.

Kasgeldlimiet

Het Rijk heeft in 2000 regels gesteld aan hoe gemeenten en provincies hun geld en kapitaal beheren. Dit staat in de Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido).

In de wet Fido is geregeld dat overheden de toezichhouders informeren over de kasgeldlimiet.

Het gaat bij de kasgeldlimiet om het beperken van renterisico's op de korte schuld. Korte schuld is bedoeld voor het financieren van lopende uitgaven. De kasgeldlimiet is gekoppeld aan het begrotingstotaal, dat wil zeggen de totale lasten van de begroting, inclusief tegelijkertijd met de begroting vastgestelde begrotingswijzigingen.

Tabel 1 Berekening kasgeldlimiet 2019 (Wet Fido):

		x € 1.000			
Post	Omschrijving	31-3-2019	30-6-2019	30-9-2019	31-12-2019
1.	Vlottende korte schuld	10.148	8.204	8.422	5.770
2.	Vlottende middelen	9.919	7.984	8.211	5.573
3.	Netto vlottende schuld (+), danwel overschot vlottende middelen (-)	229	220	211	197
4.	Gemiddelde netto vlottende schuld (+), dan wel gemiddelde overschot vlottende middelen (-)	229	220	211	197
5.	Kasgeldlimiet	4.143	4.143	4.143	4.143
6a.	Ruimte onder kasgeldlimiet	3.914	3.923	3.932	3.946
6b.	Overschrijding kasgeldlimiet				
7.	Begrotingstotaal	50.521	50.521	50.521	50.521
8.	Percentage vastgesteld per min. Regeling 8,20%	4.143	4.143	4.143	4.143
9.	Kasgeldlimiet	4.143	4.143	4.143	4.143

Toelichting

Post 1: het gezamenlijke bedrag van:

- opgenomen gelden met een oorspronkelijke rentetypische looptijd van korter dan 1 jaar;
- de schuld in rekening-courant;
- de voor een termijn van korter dan 1 jaar ter bewaring in de kas gestorte gelden van derden;
- overige geldleningen die geen onderdeel uitmaken van de vaste schuld.

Post 2: het gezamenlijke bedrag van:

- de contante gelden in kas;
- de tegoeden in rekening-courant;
- de overige uitstaande gelden met een rentetypische looptijd van korter dan 1 jaar.

Post 7: hier staat vermeld de stand van de begroting inclusief de tegelijkertijd met de begroting door de raad vastgestelde wijzigingen.

De kasgeldlimiet als bedoeld in de Wet Fido wordt niet overschreden.

4.4.2 EMU-saldo

Sinds Nederland deel uitmaakt van de Economische en Monetaire Unie (EMU) worden voor de staatschuld en het begrotingssaldo de definities gebruikt die binnen de gehele EMU hetzelfde zijn. Er wordt nu gesproken over EMU-schuld en EMU-saldo.

Het EMU-saldo is het gemiddelde saldo van de inkomsten en uitgaven van alle deelnemende landen aan de EMU. Het saldo geldt als norm waaraan de begroting en rekening van deelnemende landen worden getoetst. In het verdrag van Maastricht is afgesproken dat het EMU-tekort van een land maximaal 3% van het Bruto Binnenlands Product (BBP) mag zijn. De inkomsten en uitgaven van de lokale overheid tellen mee voor de berekening van het EMU-saldo van de totale Nederlandse overheid. Op basis van de wet Financiering Decentrale Overheden (Fido) heeft het Rijk mogelijkheden in te grijpen bij een dreigende overschrijding van het EMU-saldo voor zover dit wordt veroorzaakt door een ongewenste ontwikkeling van het EMU-saldo van de lokale overheid.

Het EMU-saldo wordt berekend op kasbasis, dus de feitelijke geldstromen die in een jaar hebben plaatsgevonden. Terwijl de gemeenschappelijke regeling volgens het BBV met het baten- en lastenstelsel werkt.

Tabel 2 Berekening EMU saldo 2019:

	x € 1.000
1. EMU exploitatiesaldo	-
2. Invloed investeringen	
+ afschrijvingen	63
-/- investeringen	12
3. Invloed voorzieningen	
+ toevoegingen aan voorzieningen	
-/- onttrekkingen aan voorzieningen	-
4. Invloed reserves	
5. Deelnemingen en aandelen	
EMU SALDO	52

EMU-saldo is een verplichting en het cijfer zegt niets over het resultaat, omdat het een absoluut getal is.

4.4.3 Schatkistbankieren

De Eerste Kamer heeft op 10 december 2013 ingestemd met het wetsvoorstel verplicht schatkistbankieren. Dat betekent dat het verplicht schatkistbankieren voor decentrale overheden op 16 december 2013 van start is gegaan. Schatkistbankieren is alleen bedoeld voor publieke middelen.

Voor de ISD Bollenstreek betekent schatkistbankieren dat wij onze overvloedige middelen (alles > € 347.206) aanhouden in de schatkist bij het ministerie van Financiën. Dit houdt in dat wij ons geld niet langer bij banken buiten de schatkist mogen aanhouden.

Onze (verplichte) deelname aan schatkistbankieren draagt bij aan een lagere EMU-schuld.

Bedragen x € 1.000		Verslagjaar			
(1)	Drempelbedrag	378,90848			
		Kw artaal 1	Kw artaal 2	Kw artaal 3	Kw artaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	210	182	162	206
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	169	197	216	173
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
		Verslagjaar			
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	50.521			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	50.521			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-			
(1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van €250.000	Drempelbedrag	378,90848			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kw artaal 1	Kw artaal 2	Kw artaal 3	Kw artaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	18.922	16.559	14.945	18.921
(5b)	Dagen in het kw artaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	210	182	162	206

4.4.4 Renterisiconorm

De renterisiconorm is een wettelijke norm die betrekking heeft op de vaste schuld van de gemeente. Vaste schuld ontstaat wanneer leningen worden afgesloten met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer. De norm geeft het bedrag aan waarover de gemeente zich per begrotingsjaar maximaal mag bloot stellen aan renterisico. Voor gemeenschappelijke regelingen bedraagt de renterisiconorm 20% van het begrotingstotaal. De renterisiconorm als bedoeld in de Wet Fido wordt niet overschreden.

Tabel 3 Berekening renterisiconorm (Wet Fido):

	x € 1.000
Begrotingstotaal	50.521
Percentage vastgesteld per min. regeling	20%
Renterisiconorm	10.104
Renteherzieningen	-
Aflossingen	-
Renterisico	-
Ruimte onder renterisiconorm	10.104

Zoals uit bovenstaand overzicht blijkt, kent de ISD Bollenstreek geen renterisico. De reden hiervan is dat we geen leningen hebben afgesloten.

4.4.5 Liquiditeitsplanning en financieringsbehoefte

De ISD Bollenstreek heeft geen eigen vermogen. De deelnemende gemeenten hebben bij de oprichting besloten dat de ISD Bollenstreek geen reserves vormt. Ieder jaar wordt er volledig afgerekend. De deelnemende gemeenten betalen maandelijks 1/12 van de begroting als voorschot. Hiermee voorziet de ISD Bollenstreek in de financieringsbehoefte.

4.4.6 Rentervisie

Rentervisie is de toekomstverwachting over de renteontwikkeling. De ISD Bollenstreek heeft geen rentedragende leningen en is derhalve geen rente verschuldigd. De renteontwikkeling heeft op dan ook geen invloed op de financiële positie van de ISD Bollenstreek.

4.4.7 Rentekosten/opbrengsten

De rentekosten/opbrengsten bij de ISD Bollenstreek bestaan uit de rente op de r/c die banken in rekening brengen of uitbetalen.

4.5 Bedrijfsvoering

Waar gesproken wordt over exploitatiekosten, is dit gelijk aan de kosten bedrijfsvoering.

Toerekening van de directe kosten

Volgens de vernieuwde richtlijnen BBV zijn de kosten die betrekking hebben op het primaire proces opgenomen bij de programma's (Participatie en Zorg). Onder het programma Overhead vallen alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. De kosten die direct zijn toe te rekenen aan de taakvelden (programma's) bestaan uit de personeelskosten van de medewerkers van de betreffende afdeling, automatisering en inhuur en uitzendkrachten. Dit alles op basis van de procentuele verhouding zoals weergegeven in het formatieoverzicht bij paragraaf 4.9.

Rechtmatigheid

Ook in 2019 moeten wij voldoen aan de wettelijke rechtmatigheidseisen. De accountant toetst de wet- en regelgeving aan de uitvoering, zowel de getrouwheid van onze cijfers als de rechtmatigheid van onze uitgaven.

Participatie

Bij dit programma zien we de uitgaven ten opzichte van 2018 met € 1 miljoen dalen. De oorzaak is dat we beduidend minder klanten hebben die een beroep doen op deze regeling -64). Er zijn wel meer loonkostensubsidies toegekend.

Zorg

De uitgaven voor Zorg zijn in totaal ongeveer € 2 miljoen gestegen in vergelijking met 2018. We blijven daarmee binnen de begroting. De grootste stijging zit bij HbH en de oorzaak is een stijging van het aantal aanvragen vanwege de verlaagde eigen bijdrage. Ook de ontvangen eigen bijdrage van het CAK is sterk gedaald. De gemeenten worden hiervoor in het gemeentefonds gecompenseerd.

4.6 Verbonden partijen

De ISD Bollenstreek heeft geen verbonden partijen.

4.7 Grondbeleid

De ISD Bollenstreek heeft grond- noch grondbeleid.

4.8 WNT

WNT-verantwoording 2019 ISD Bollenstreek

Op 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) in werking getreden. De WNT is van toepassing op de ISD Bollenstreek. Het voor de ISD Bollenstreek toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2018 € 189.000 het algemeen bezoldigingsmaximum.

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13^e maand van de functievervulling

Gegevens 2019	
bedragen x € 1	R.J. 't Jong
Functiegegevens ⁵	Directeur
Aanvang ⁶ en einde functievervulling in 2019	01/01-31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte) ⁷	1,0
Dienstbetrekking? ⁸	ja
Bezoldiging ⁹	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 101.094
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 17.080
Subtotaal	€ 118.174
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum ¹⁰	€ 194.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag ¹¹	N.v.t.
Bezoldiging	€ 118.174
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan ¹²	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling ¹³	N.v.t.
Gegevens 2018 ¹⁴	
bedragen x € 1	R.J. 't Jong
Functiegegevens ⁵	Directeur
Aanvang ⁶ en einde functievervulling in 2018	1/1-31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte) ⁷	1,0
Dienstbetrekking? ⁸	ja
Bezoldiging ⁹	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 96.964
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 17.095
Subtotaal	€ 114.059
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum ¹⁰	€ 189.000
Bezoldiging	€ 114.059

1d. Topfunctionarissen met een bezoldiging van € 1.700 of minder

Gegevens 2019	
NAAM TOPFUNCTIONARIS	FUNCTIE
D.T.C. Salman	Voorzitter (tevens DB)
F.Q.A. van Trigt	Lid AB (tevens DB)
J. van Rijn	Lid AB
J.A.C. Langeveld	Lid AB (tevens DB)
J.M.P. van der Laan	Lid AB
R. ter Hark	Lid AB
A.L. van Kempen	Lid AB (tevens DB)
M. Volten	Lid AB

Er zijn geen overige functionarissen met dienstbetrekking die in 2019 een bezoldiging boven het individuele WNT-maximum hebben ontvangen. De toezichthoudende topfunctionarissen ontvangen geen beloning van ISD Bollenstreek. Er zijn in 2019 geen ontslaguitkeringen betaald aan overige functionarissen die op grond van de WNT dienen te worden vermeld, of die in eerdere jaren op grond van de WOPT of de WNT vermeld zijn of hadden moeten worden.

4.9 *Formatieoverzicht*

Formatie 2019

	Totaal	Overhead	Participatie	Zorg
Totaal fte's	96,43	23,12	41,34	31,97
Uren = 1.400 per fte	135.002	32.368	57.874	44.760
Totaal % per programma	100	23,98	42,87	33,15

5 Jaarrekening 2019

5.1 Balans 2019

(bedragen x € 1.000)	Per 31 december	Per 1 januari
ACTIVA		
Vaste activa		
<i>Materiële vaste activa</i>	197	248
- investeringen met een economisch nut	197	248
Totaal vaste activa	197	248
Vlottende activa	5.573	4.717
<i>Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar</i>	4.555	3.790
- Vorderingen openbare lichamen	3.912	3.116
- Overige Vorderingen	643	674
Liquide middelen	797	690
Overlopende activa	222	237
Totaal vlottende activa	5.573	4.717
Totaal-generaal	5.770	4.965

(bedragen x € 1.000)	Per 31 december	Per 1 januari
PASSIVA		
Vaste passiva	-	-
Totaal vaste passiva	-	-
Vlottende passiva		
<i>Netto vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar</i>	5.770	4.965
	1.384	960
Schulden openbare lichamen	4.386	4.005
Overige schulden en overlopende passiva		
Totaal vlottende passiva	5.770	4.965
Totaal-generaal	5.770	4.965

5.2 Overzicht van baten en lasten

Programma's	Begroting 2019 voor wijzigingen		Begroting 2019 na wijzigingen		Realisatie 2019	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Participatie	24.249.224	-	23.751.630	-592.152	23.154.529	-609.645
Zorg	23.372.669	-	25.446.628	-628.386	25.140.885	-689.691
Overhead	2.899.238	-	2.899.238		2.335.151	
Saldo baten en lasten programma's	50.521.131	-	52.097.496	-1.220.538	50.630.564	-1.299.336
Algemene dekkingsmiddelen						
Bijdragen gemeente		-50.521.131		-50.876.958		-49.331.229
Vennootschapsbelasting	-	-	-	-	-	-
Toevoeging/onttrekking aan reserves	-	-	-	-	-	-
Subtotaal	50.521.131	-50.521.131	52.097.496	-52.097.496	50.630.564	-50.630.564
Resultaat		-		-		-

5.3 Toelichtingen

5.3.1 Inleiding

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) daarvoor geeft.

5.3.2 Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa vindt plaats op basis van de verkrijgingsprijs. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten. De passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarden, met uitzondering van voorzieningen die tegen contante waarde zijn gewaardeerd.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en lasten worden slechts opgenomen voor zover zij op de balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Personeelslasten worden in principe toegekend aan het boekjaar waarop zij betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume worden sommige personele lasten echter toegekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden, overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken en dergelijke.

Voor Hulp bij Huishouden zijn de kosten opgenomen die door de zorgleveranciers in rekening zijn gebracht. Deze kosten zijn afgestemd met het door het CAK aangegeven aantal uur dat als eigen bijdrage bij de klanten in rekening is gebracht.

Een aanvrager van een WMO voorziening is op grond van de Wmo een eigen bijdrage verschuldigd. De hoogte daarvan wordt bepaald op basis van de gemeentelijke verordening Wmo en de inkomensgegevens van de aanvrager. De wet bepaalt dat niet de gemeente noch de ISD de berekening, oplegging en incasso van deze eigen bijdrage uitvoert, maar het CAK. Vanwege privacyoverwegingen is de gegevensverstrekking van het CAK aan de ISD ontoereikend om de volledigheid en juistheid van de eigen bijdragen te kunnen vaststellen. Door het vaststellen van de eigen bijdragen bij het CAK neer te leggen, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen geen verantwoordelijkheid van de gemeente c.q. de ISD is. De

ISD beschikt daardoor niet over voldoende informatie om zekerheid te hebben omtrent de volledigheid van de eigen bijdragen Wmo ontvangen via het CAK.

De ontvangen Wmo – eigen bijdrage via het CAK is gebaseerd op de opgelegde eigen bijdrage plus een inschatting van de nog op te leggen eigen bijdrage. Deze inschatting is gemaakt op basis van het gemiddelde opgelegde eigen bijdrage minus een correctie oninbaarheid. Dit alles op basis van de gegevens vanuit de Wmo monitor van het CAK.

De Wet modernisering vennootschapsbelastingplicht overheidsondernemingen welke is ingegaan per 1 januari 2016. Dit wetsvoorstel beoogt de vennootschapsbelasting (Vpb) zodanig aan te passen dat overheidsondernemingen die economische activiteiten ontplooiën op een markt waarop ook niet-overheidsondernemingen (private ondernemingen) actief zijn, op dezelfde wijze aan de heffing van vennootschapsbelasting worden onderworpen als die private ondernemingen. De ISD voldoet niet aan alle 3 gestelde criteria en is daarom niet VPB plichtig.

5.3.3 Balans

Materiële vaste activa

De overige materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs (bestaande uit de inkoopprijs en bijkomende kosten). De afschrijvingstermijn is voor automatisering drie jaar en voor de overige vaste activa tien jaar.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening getroffen. We bepalen de hoogte van de voorziening op basis van het historische inningspercentage.

Liquide middelen en overlopende posten

Wij nemen deze activa tegen nominale waarde op.

Vaste passiva

De ISD Bollenstreek kent geen algemene reserves.

Vlottende passiva

Wij waarderen de vlottende passiva tegen nominale waarde.

Niet in de balans opgenomen verplichtingen en activa

In de balans is conform het BBV geen rekening gehouden met een verplichting ontstaan uit reserveringen voor vakantiedagen. Dit geldt ook voor vakantiegeldverplichting met betrekking tot de uitkeringen. Toekomstige kosten van wachtgeld en ziekteuitkering zijn voor rekening van de ISD Bollenstreek.

Wij zijn met de verhuurder van het gebouw Stek een meerjarencontract aangegaan. De looptijd is tien jaar (tot en met oktober 2025). De huur bedraagt per kwartaal, € 95.035,74 per 1-1-2020.

Voor de printers loopt een overeenkomst bij Canon (BNP Paribas), deze loopt tot oktober 2022. De huur bedraagt per maand € 2.830,11.

Gebeurtenissen na balansdatum

Het COVID-19 (Corona) virus heeft geen financiële gevolgen voor de jaarrekening 2019, maar wel voor naar verwachting veel beleidsterreinen van onze begroting 2020 en mogelijk voor de jaren daarna. Hoe groot de financiële impact zal zijn is nu onmogelijk te bepalen. We monitoren onze risico's en die van onze partners voortdurend. Onze organisatie loopt geen risico voor de continuïteit. We bewaken onze liquiditeitspositie goed en nemen zo nodig maatregelen om onze taken gedurende deze crisis zo goed mogelijk te blijven uitvoeren.

5.3.4 Overzicht van baten en lasten

BTW

Wij hebben waar mogelijk binnen de wettelijke fiscale normen alle kosten exclusief btw geboekt. Deze btw is compensabel. We hebben per maand een opgave van de compensabele btw naar de gemeenten verstuurd. De gemeenten ontvangen deze btw terug. Verrekening met de ISD hiervan vindt plaats via de afrekening rekening-courant (Verrekening BCF).

Verdeelsleutel

De kosten van de ISD Bollenstreek worden verdeeld over de deelnemende gemeenten op de wijze zoals in de Gemeenschappelijke Regeling (GR) is aangegeven. Voor de duidelijkheid volgt hieronder een samenvatting van die verdeelsleutels.

- **Participatie**

De BUIG kosten worden verdeeld in de verhouding van de gemeentelijke BUIG-budgetten. Tekorten of overschotten verdelen we op basis van 50% naar inwonertal en 50% naar inwoners met een laag inkomen, conform de regels van de GR.

De kosten met betrekking tot re-integratie en inkomensondersteunende voorzieningen worden toegerekend op basis van het woonplaatsbeginsel.

- **Zorg**

Wij verdelen de kosten van de voorzieningen naar woonplaats van de ontvanger van de voorziening. De kosten komen dus voor rekening van de gemeente waar de ontvanger van de voorziening woont.

Voor alle PGB's (Wmo HbH en Wmo begeleiding en jeugd) geldt sinds 2015 het trekkingsrecht via het SVB. In de jaarrekening zijn de kosten op basis van de verwachte bestedingen, zoals deze bekend zijn gemaakt door de SVB op het moment van het opmaken van de jaarrekening, verwerkt.

- **Exploitatiekosten**

Volgens de vernieuwde richtlijnen BBV zijn de kosten die betrekking hebben op het primaire proces opgenomen bij de programma's (Participatie en Zorg). Onder het programma Overhead vallen alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. De kosten die direct zijn toe te rekenen aan de taakvelden (programma's) bestaan uit de personeelskosten van de medewerkers van de betreffende afdeling, automatisering en inhuur en uitzendkrachten. Dit alles op basis van de procentuele verhouding zoals weergegeven in het formatieoverzicht bij paragraaf 4.9.

Voor de exploitatiekosten naar het programma Zorg onderdeel begeleiding voor het project statushouders is op basis van de werkelijke kosten inhuur en inzet extra formatie op basis van de loonkosten volgens de begroting.

- **Fraude**

Het bestuur heeft besloten om per 2019 de verdeling van de opbrengsten van de fraudevordering niet meer apart te verdelen vanwege de fusie Noordwijk met Noordwijkerhout en de geringe ontvangsten per jaar. Met dit besluit is in de jaarrekening 2019 rekening gehouden, waar nu de opbrengsten van de fraudevordering met de exploitatiekosten verdeeld zijn.

- **GPK**

In 2019 hebben de deelnemende gemeenten de uitgifte van de gehandicaptenparkeerkaart overgedragen aan de ISD Bollenstreek. De afspraak is dat de kaarten € 105 per stuk kosten en dat de instellingskaarten en duplicaatkaarten € 30 kosten. Deze bedragen brengt de ISD Bollenstreek één op één bij de gemeenten in rekening. Deze bedragen staan los van de bedragen die de burgers aan leges aan de gemeenten betalen.

5.3.5 Toelichting op de balans

Activa

(alle bedragen in €)

Materiële vaste activa

Investerings met een economisch nut

Tabel 4 Investeringsoverzicht 2019

Omschrijving investering	Boekwaarde	Investering	Afschrijving	Boekwaarde
	1-1-2019	2019	2019	31-12-2019
Inrichten 3e verdieping	31		31	-
Meubilair	11.269		4.191	7.078
Callcentre	-		-	-
Verbouwing BG en 1e verd	142.464		19.136	123.327
Telefooncentrale	-			-
Totaal werkcentrum	153.764	-	23.358	130.405
Laptops	8.764	-	8.764	-
Beeldschermen	5.475	-	4.107	1.368
Telefonie	-	-	-	-
Computers	30.400	-	11.400	19.000
Telefoons	41.826	-	13.942	27.884
Software	-	-	-	-
Totaal automatisering	86.465	-	38.213	48.252
Fiat Panda JF-418-P	8.270		1.189	7.081
Hyundai I10		11.824	569	11.255
Totaal vervoermiddelen	8.270	11.824	1.758	18.336
Totaal investering	248.499	11.824	63.329	196.993

Vlottende activa

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Tabel 5 Vorderingen openbare lichamen

		Boekwaarde 31-12-2019	Boekwaarde 31-12-2018
Hillegom			
Programmakosten	9.245.011		
Ontvangen voorschotten	9.934.176		
Afrekening 2019		-689.165	
BCF		64.057	
Te verrekenen		-625.108	
Lisse			
Programmakosten	9.365.272		
Ontvangen voorschotten	9.421.260		
Afrekening 2019		-55.988	
BCF		66.037	
Te verrekenen		10.049	
Noordwijk			
Programmakosten	17.503.757		
Ontvangen voorschotten	17.568.252		
Afrekening 2019		-64.495	
BCF		122.625	
Te verrekenen		58.130	
Teylingen			
Programmakosten	13.217.189		
Ontvangen voorschotten	13.597.440		
Afrekening 2019		-380.251	
BCF		94.662	
Te verrekenen		-285.589	
Totaal rekening courant		-842.518	-836.648
r/c Staat ivm schatkistbankieren	4.585.275		3.557.644
Nog te ontvangen eigen bijdrage CAK	149.036		381.365
Belastingdienst			
Omzetbelasting 4 ^e kwartaal	19.728		13.380
		4.754.039	3.952.389
Totaal vorderingen openbare lichamen		3.911.521	3.115.741

Tabel 6 Overige vorderingen

Verloop debiteuren (uitkeringen)	
Stand 01-01-2019	2.845.167
Opgeboekt	393.320
Afgelost	-687.032
Voorschot uitkeringen	4.774
Stand 31-12-2019	2.556.228
Voorziening	-1.913.582
	642.645
Verloop fraude vordering	
Stand 01-01-2019	341.017
Aflossing	-3.000
Stand 31-12-2019	338.017
Voorziening fraudevordering	-338.017
	-
Overige debiteuren	284
Totaal overige vorderingen	642.930

Tabel 7 Liquide middelen

	Boekwaarde 31-12-2019	Boekwaarde 31-12-2018
Liquide middelen		
BNG, saldi op 31 december	796.504	689.612
Kassaldo	217	337
Totaal	796.722	689.949

Tabel 8 Overlopende activa

	Boekwaarde 31-12-2019	Boekwaarde 31-12-2018
Overlopende activa		
Vooruitbetaalde verzekeringen	19.584	18.748
Vooruitbetaalde KPN + Abonnement	188	168
Vooruitbetaalde huur	95.036	93.155
Vooruitbetaald overige	6.300	23.909
Noodfonds Hillegom	6.309	5.221
Noodfonds Lisse	3.205	3.692
Nog te ontvangen afrekening SVB	-	77.000
Nog te ontvangen	89.309	-
Diversen	119	12.675
Totaal overlopende activa	222.294	237.448

Passiva

Tabel 9 Schulden openbare lichamen

	Boekwaarde 31-12-2019	Boekwaarde 31-12-2018
Belastingdienst		
Loonheffingen salarissen	563.214	
Loonheffingen uitkeringen	821.259	
Totaal schulden openbare lichamen	1.384.473	960.205

Tabel 10 Overige schulden en overlopende passiva

Overige schulden	Boekwaarde 31-12-2019	Boekwaarde 31-12-2018
Crediteuren	331.483	343.486
ABP	171.430	76.952
Overige leveranciers	1.370.470	1.475.127
	1.873.382	
Betalingen onderweg	1.737.029	1.503.374
Sdv	724.574	604.632
Nog te betalen SVB	51.000	
Diversen	-	1.528
	2.512.602	
Totaal overige schulden en overlopende passiva	4.385.985	4.005.129
Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	5.770.458	4.965.304

5.3.6 Toelichting op het overzicht van baten en lasten

Programma Participatie

Uitkeringkosten Participatie:	Realisatie 2018	Begroting 2019	Realisatie 2019	Verschil begroting -/realisatie 2019
Lasten:				
PW	18.263.685	17.604.528	17.267.597	336.931
Loonkostensubsidie	438.862	637.126	621.629	15.497
Medische keuringen	95.080	109.192	76.741	32.451
Inkomensondersteunende voorzieningen	2.146.563	2.188.643	2.105.407	83.236
Subtotaal lasten:	20.944.190	20.539.489	20.071.374	468.115
Baten:				
Debiteurenontvansten PW	-562.726	-482.269	-501.716	19.447
Debiteurenontvangsten loonkostensubsidie	-10.125	-19.093	-20.365	1.272
Debiteurenontvansten inkomensondersteunende voorzieningen	-59.742	-90.790	-87.565	-3.225
Subtotaal baten:	-632.593	-592.152	-609.645	17.493
Exploitatiekosten	2.620.305	3.212.140	3.083.155	128.985
Totaal Participatie	22.931.902	23.159.478	22.544.884	614.594

Programma Zorg

Zorg	ISD Bollenstreek			
Uitkeringskosten Zorg:	Realisatie 2018	Begroting 2019	Realisatie 2019	Verschil begroting -/-
Lasten:				realisatie 2019
Wmo-Hbh ZIN	5.750.992	6.454.658	6.790.344	-335.686
Wmo-Hbh PGB	602.129	470.397	432.427	37.970
Wmo - begeleiding ZIN	8.988.472	8.841.140	8.849.464	-8.324
Wmo - begeleiding PGB	859.850	984.868	889.675	95.193
Wmo - rolstoelen	682.308	831.702	787.540	44.162
Wmo - collectief vervoer	891.046	1.005.207	925.472	79.735
Wmo - overige vervoersvoorzieningen	1.177.070	1.212.006	1.193.724	18.282
Wmo - woonvoorzieningen	791.600	1.097.594	1.064.718	32.876
Wmo - onderzoekskosten	17.002	21.000	22.264	-1.264
Subtotaal Wmo	19.760.470	20.918.572	20.955.629	-37.057
Jeugd				
PGB Jeugd	1.931.762	2.040.732	1.800.761	239.971
Subtotaal lasten wmo	21.692.233	22.959.304	22.756.390	202.914
Baten:				
Wmo - eigen bijdrage	-1.405.830	-612.644	-658.863	46.219
Debiteurenontvangsten	-5.407	-15.742	-30.829	15.087
Subtotaal baten zorg	-1.411.237	-628.386	-689.691	61.305
Exploitatiekosten	2.043.326	2.487.323	2.384.495	102.828
Programma Zorg	22.324.322	24.818.242	24.451.194	367.047

De grootste overschrijding zit bij de **Hulp bij het Huishouden ZIN**, dit geldt voor alle gemeenten. Dit is een gevolg van de invoering van het abonnementstarief voor de **eigen bijdrage Wmo** per 1 januari 2019. De gemeenten ontvangen wel extra middelen vanuit het Rijk ter compensatie.

Daarnaast zijn de uitgaven voor **hulpmiddelen** (rolstoelen, overige vervoersvoorzieningen en woonvoorzieningen) gestegen door de aanzuigende werking van de invoering van het abonnementstarief voor de eigen bijdrage, klanten dienen eerder een aanvraag in dan in het verleden.

Als gevolg van heronderzoeken en een controle op de zorgfacturen, waarbij verschillen zijn gevonden tussen de uren die bij de ISD in rekening zijn gebracht en de uren die bij het CAK zijn opgegeven, zien we een lichte daling van de uitgaven **begeleiding ZIN**, door meer voorzieningen in een lagere klasse-indeling.

Programma Overhead

	Realisatie 2018	Begroting 2019	Realisatie 2019	Vershil begroting -/ realisatie 2019
Salariskosten ISD	5.793.050	6.462.929	5.996.955	465.974
Personeelsvergoedingen ISD	120.441	99.000	125.124	-26.124
Overige personeelskosten	221.618	192.000	254.006	-62.006
Huur werkcentrum	346.921	366.433	349.668	16.766
Automatisering	421.444	467.972	550.998	-83.025
Reclame- en promotiekosten	14.476	20.726	18.525	2.201
Vakliteratuur	12.732	13.472	10.951	2.521
Huisvestingskosten	86.016	82.904	86.064	-3.160
Kantoorkosten	176.672	185.498	183.737	1.761
Accountantskosten	44.500	41.452	49.500	-8.048
Advieskosten	68.903	55.960	87.717	-31.757
Inhuur en uitzendkrachten	175.989	179.666	264.917	-85.251
Uitbestedingen Teylingen	237.902	219.700	247.357	-27.657
Uitvoeringskosten	27.125	60.105	87.159	-27.054
Algemene kosten	84.431	104.666	111.912	-7.246
Bank- en Rentekosten	6.085	6.218	8.433	-2.215
Afschrijvingskosten kantoorinrichting	26.266	40.000	23.360	16.640
Diverse baten en lasten	-23.965	-	-653.582	653.582
Subtotaal	7.840.606	8.598.701	7.802.801	795.899
Toerekening Participatie	-2.620.305	-3.212.140	-3.083.155	-128.985
Toerekening Zorg	-2.043.326	-2.487.323	-2.384.495	-102.828
Overhead	3.176.975	2.899.238	2.335.151	-564.087

Salariskosten

De salariskosten blijven binnen de begroting daar we begroten op de toegestane formatie. Waarbij niet de gehele formatie het hele jaar is ingevuld.

Personeelsvergoedingen

Dit omvat de volgende kosten; reis- en verblijfskosten, kosten woon-werkverkeer inclusief de uitruil IKB waarbij een bruto deel IKB wordt ingeruild voor de netto toegestane tegemoetkoming in de reiskosten voor woon-werkverkeer.

Overige personeelskosten

De kosten omvatten opleiding, vorming en training, werving en selectie van personeel, arbozorg, kosten ondernemingsraad, personeelsvereniging, teambuilding, kerstpakketten etc. In 2019 zijn er extra kosten gemaakt in verband met de implementatie van het functiewaarderingsstelsel HR21.

Huur werkcentrum

Huurkosten voor het werkcentrum aan de Hobahostraat 92 in Lisse.

Automatisering

In de post automatisering is opgenomen: de kosten van software, hardware, licenties en ondersteuning. Nieuw in 2019 is de aanschaf van de applicatie Frontin BUIG.

Advieskosten

Hieronder vallen naast de kosten voor advies ook de kosten voor medische keuringen GPK. Deze laatste veroorzaakt de overschrijding door onder andere een stijging van de tarieven.

Inhuur en uitzendkrachten

De overschrijding komt onder andere door extra inhuur door de toename van het aantal aanvragen Wmo en doordat het invullen van de openstaande vacatures meer tijd hebben gekost dan gedacht, waardoor een langere tijd inhuurkrachten zijn ingezet.

Uitbesteding Teylingen

Onder deze post vallen de kosten voor ICT, salarisadministratie en per 1 april 2018 ook de inhuur van de functionaris gegevensbescherming, welke voortkomt uit de Algemene Verordening Gegevensbescherming. Hierdoor zijn deze kosten iets hoger uitgevallen dan begroot.

Uitvoeringskosten

Dit betreft de uitgaven voor Humanitas en de administratieve afwikkeling van ondernemers voordat ze in de Schulddienstverlening kunnen. Daarnaast zijn de kosten voor archieftoezicht door de gemeente Leiden nieuw in 2019.

5.4 Sisa-bijlage

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2019 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 16 januari 2020								
SZW	G2B	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet deel openbaar lichaam 2019	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ
		Openbaar lichaam o.g.v. Wgr (SiSa tussen medeoverheden)		Deel openbaar lichaam	Deel openbaar lichaam	Deel openbaar lichaam	Deel openbaar lichaam	Deel openbaar lichaam
		Het openbaar lichaam verantwoordt hier per gemeente over het deel van de regeling dat in (jaar T) door het openbaar lichaam is uitgevoerd.		I.1 Participatiewet (PW)	I.1 Participatiewet (PW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
			Aard controle R Indicatornummer: G2B / 01	Aard controle R Indicatornummer: G2B / 02	Aard controle R Indicatornummer: G2B / 03	Aard controle R Indicatornummer: G2B / 04	Aard controle R Indicatornummer: G2B / 05	Aard controle R Indicatornummer: G2B / 06
			1 060534 Gemeente Hillegom	€ 3.090.790	€ 48.139	€ 321.308	€ 0	€ 31.690
			2 060553 Gemeente Lisse	€ 2.776.474	€ 88.790	€ 303.345	€ 666	€ 33.206
			3 060575 Gemeente Noordwijk	€ 5.677.935	€ 71.199	€ 523.687	€ 17	€ 21.945
			4 061525 Gemeente Teylingen	€ 3.820.201	€ 165.548	€ 376.988	€ 1.499	€ 16.610
			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij G2B / 01	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	
			In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Deel openbaar lichaam	Deel openbaar lichaam	Deel openbaar lichaam	Deel openbaar lichaam	
				I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	I.4 Besluit bijsluitverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	I.4 Besluit bijsluitverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2B / 07	Aard controle R Indicatornummer: G2B / 08	Aard controle R Indicatornummer: G2B / 09	Aard controle R Indicatornummer: G2B / 10	Aard controle R Indicatornummer: G2B / 11	
			1 060534 Gemeente Hillegom	€ 0	€ 46.129	€ 0	€ 0	
			2 060553 Gemeente Lisse	€ 0	€ 35.425	€ 2.019	€ 0	
			3 060575 Gemeente Noordwijk	€ 58	€ 51.102	€ 0	€ 0	
			4 061525 Gemeente Teylingen	€ 0	€ 1.686	€ 0	€ 0	
			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij G2B / 01	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)			
			In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Deel openbaar lichaam	Deel openbaar lichaam			
				I.7 Participatiewet (PW)	I.7 Participatiewet (PW)			
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2B / 12	Aard controle R Indicatornummer: G2B / 13	Aard controle R Indicatornummer: G2B / 14			
			1 060534 Gemeente Hillegom	€ 97.243	€ 1.187			
			2 060553 Gemeente Lisse	€ 72.122	€ 4.618			
			3 060575 Gemeente Noordwijk	€ 221.490	€ 4.861			
			4 061525 Gemeente Teylingen	€ 230.774	€ 9.698			

SZW	G3B	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_deel openbaar lichaam 2019	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob)	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob)
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G3B / 01	Aard controle R Indicatornummer: G3B / 02	Aard controle R Indicatornummer: G3B / 03	Aard controle R Indicatornummer: G3B / 04	Aard controle R Indicatornummer: G3B / 05	Aard controle R Indicatornummer: G3B / 06
			1 060534 Gemeente Hillegom	€ 3.933	€ 0	€ 26.215	€ 34.442	€ 12.252
			2 060553 Gemeente Lisse	€ 17.192	€ 0	€ 21.764	€ 0	€ 9.508
			3 060575 Gemeente Noordwijk	€ 29.482	€ 0	€ 6.895	€ 7.554	€ 4.322
			4 061525 Gemeente Teylingen	€ 0	€ 57.000	€ 0	€ 42.972	€ 5.276
			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij G3B / 01	Besteding (jaar T) Bob	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004		
			In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen					
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G3B / 07	Aard controle R Indicatornummer: G3B / 08	Aard controle R Indicatornummer: G3B / 09	Aard controle R Indicatornummer: G3B / 10		
			1 060534 Gemeente Hillegom	€ 0	€ 0	€ 0		
			2 060553 Gemeente Lisse	€ 0	€ 0	€ 0		
			3 060575 Gemeente Noordwijk	€ 0	€ 0	€ 0		
			4 061525 Gemeente Teylingen	€ 0	€ 0	€ 0		

5.5 Overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld

Hoofdtakveld	Taakveld	Lasten	Baten
Bestuur en ondersteuning	0.4 Overhead	3.063.229	-3.063.229
Sociaal Domein	6.3 Inkomensregelingen	23.269.836	-23.269.836
	6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	3.377.087	-3.377.087
	6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	19.856.467	-19.856.467
	6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	1.996.508	-1.996.508
TOTAAL		51.563.127	-51.563.127

6 Overige gegevens

6.1 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

7 Bijlage I ISD Bollenstreek in cijfers

7.1 Participatie

Tabel 11 Verdeling aantal klanten Inkomen

	31-12-2019	31-12-2018	31-12-2017	31-12-2016	31-12-2015
Hillegom	252	249	269	242	239
Lisse	219	231	255	251	216
Noordw ijk	438	462	486	471	431
Tey lingen	274	304	333	301	263
Totaal	1.183	1.246	1.343	1.265	1.149

Het aantal bijstandsklanten van de ISD Bollenstreek is in 2019 gedaald met ruim 5%. Alleen bij de gemeente Hillegom zien we een lichte stijging van 1,2%. Bij de overige gemeenten dalen de aantallen met 5,2% bij zowel Lisse als Noordwijk, waarbij voor de gemeente Noordwijk voor 2018 de aantallen Noordwijk en Noordwijkerhout bij elkaar zijn opgeteld. De gemeente Teylingen heeft zelfs een daling van bijna 10% aantal klanten inkomen.

Tabel 12 Verdeling aantal klanten per uitkeringssoort

Soort uitkering	Hillegom	Lisse	Noordwijk	Teylingen	Totaal
PW	220	192	368	245	1.025
PW inrichting	4	1	32	5	42
PW krediethypotheek	-	1	-	-	1
BBZ	4	2	5	-	11
IOAW	23	21	32	23	99
IOAZ	1	2	1	1	5
Totaal	252	219	438	274	1.183

De daling zien we vooral bij de categorie PW en IOAW.

Tabel 13 Verdeling aantal klanten op basis van geslacht

	Hillegom	Lisse	Noordwijk	Teylingen	Totaal
Man	140	117	275	165	697
Vrouw	112	102	163	109	486
Totaal	252	219	438	274	1.183

Tabel 14 Verdeling aantal klanten op basis van leeftijdscategorie

Leeftijdscategorie	Hillegom	Lisse	Noordwijk	Teylingen	Totaal
<23	14	11	19	12	56
23 - 26	14	4	19	14	51
27 -35	32	29	56	48	165
36 - 45	52	49	80	60	241
46 -55	70	49	123	55	297
56 - AOW	70	77	141	85	373
Totaal	252	219	438	274	1.183

Bijna alle leeftijdsklassen laten een daling zien, alleen de klasse 36-45 heeft te maken met een stijging.

Tabel 15 Leefvorm per uitkering

Leefvorm	Hillegom	Lisse	Noordwijk	Teylingen	Totaal
Alleenstaande	165	144	313	174	796
Alleenstaande ouder	34	34	39	34	141
Gehuwd	53	41	86	66	246
Totaal	252	219	438	274	1.183

Tabel 16 Overzicht in- en uitstroom uitkeringen

	Hillegom	Lisse	Noordwijk	Teylingen	Totaal
Aantal klanten 31-12-2018	249	231	462	304	1.246
Instroom					
Andere oorzaak	21	8	13	14	56
Beeindiging huw elijk/relatie	-	1	4	9	14
Beeindiging studie	3	-	4	2	9
Beeindiging zelfstandig beroep of bedrijf	-	-	4	3	7
Einde arb contract geen/laag recht op WW	5	5	13	14	37
Einde ZW / WW uitkering	7	8	18	12	45
Gevestigde zelfstandige	1	-	2	-	3
In afw aching andere voorliggende voorziening	-	1	-	-	1
Intering vermogen	2	4	4	2	12
Nieuw komer vanuit de COA	8	7	12	5	32
Oorzaak bij partner	1	3	3	4	11
Starten zelfstandig bedrijf (BBZ)	-	-	1	-	1
Te lang verblijf buitenland	-	1	-	-	1
Uit detentie	-	-	1	1	2
Verhuizing vanuit andere gemeente/land	11	14	26	10	61
Totaal instroom	59	52	105	76	292
Uits troom					
Aangaan relatie	-	4	2	1	7
Alimentatie	-	1	-	-	1
Ander inkomen	-	2	6	4	12
Andere oorzaak	4	1	13	3	21
Arb. dienstbetr./uitk. ziekte	22	27	52	46	147
Bereiken AOW gerechtigde leeftijd	3	5	9	7	24
Gaan volgen van onderw ijs met studiefinanciering	4	3	6	7	20
Geen inlichtingen	3	3	4	4	14
In detentie	-	-	1	-	1
Kunnen volgen onderw ijs met studiefinanciering	1	-	3	5	9
Niet verschenen op oproepen inl.pl.	1	-	1	-	2
Oorzaak bij partner	-	3	2	3	8
Op verzoek client	3	2	4	-	9
Overlijden	4	-	5	1	10
Te lang verblijf in het buitenland	-	1	-	1	2
Uitk. arbeidsongeschiktheid	1	-	2	-	3
Verhuizing andere gemeente	7	11	11	18	47
Verhuizing naar buitenland	1	1	3	3	8
Vermogen boven grens	1	-	2	1	4
Zelfstandig beroep of bedrijf	1	-	3	2	6
Totaal uitstroom	56	64	129	106	355
Aantal klanten 31-12-2019	252	219	438	274	1.183

Bij de instroom is het opvallendst dat het aantal nieuwkomers vanuit de COA en einde ZW/WW uitkering veel lager zijn dan in 2018. De reden uitstroom in verband met gaan volgen van onderwijs met studiefinanciering is de grootste stijger in 2019.

Tabel 17 Verdeling aantal klanten loonkostensubsidie

Loonkostensubsidie	31-12-2019	31-12-2018	31-12-2017
Hillegom	13	14	8
Lisse	12	11	11
Noordwijk	33	26	19
Teylingen	35	25	17
Totaal	93	76	55

Het aantal klanten met loonkostensubsidie is met 22% gestegen in 2019.

Tabel 18 Overzicht Inkomensondersteunende voorziening

Omschrijving	Hillegom	Lisse	Noordwijk	Teylingen	Totaal
Coll. zorgverzekering tbv verz	109.563	107.262	185.472	141.222	543.520
Directe levensbehoefte	29.638	23.144	58.206	11.800	122.787
Voorziening voor w onen	48.912	47.894	93.794	65.599	256.200
Voorziening voor opvang	6.619	43.191	47.203	18.863	115.875
Kosten uit maatschappelijke zorg	3.607	2.774	3.024	800	10.205
Financiële transacties	5.918	4.136	7.854	8.841	26.748
Uitstroombesteding	10.295	9.395	14.406	11.767	45.863
Medische dienstverlening	1.845	934	5.601	4.175	12.555
Persoons Ondersteunende Budgetten	42.650	30.950	75.900	40.850	190.350
Kosten bew indvoering	71.529	60.290	156.221	90.900	378.941
Inspanningspremie	69.800	65.081	112.500	83.850	331.231
Overige kosten	13.351	11.413	28.722	17.647	71.133
Teruggevorderde bedragen	-14.633	-17.915	-30.275	-24.742	-87.565
Totaal	399.093	388.549	758.627	471.573	2.017.843

De uitgaven voor inkomensondersteunende voorzieningen zijn gedaald ten opzicht van 2018 met ruim 3%.

Tabel 19 Overzicht Inkomensondersteunende voorziening aantallen

Omschrijving	Hillegom	Lisse	Noordwijk	Teylingen	Totaal
Collectieve ziektekostenverzekering	509	475	826	640	2.450
Directe levensbehoefte	15	9	31	9	64
Voorziening voor w onen	36	28	58	41	163
Voorziening voor opvang	3	10	8	6	27
Kosten uit maatschappelijke zorg	9	7	8	2	26
Financiële transacties	23	15	30	30	98
Uitstroombesteding	12	13	27	10	62
Medische dienstverlening	5	3	7	7	22
Persoons Ondersteunende Budget	83	60	146	78	367
Kosten bew indvoering	68	60	145	95	368
Inspanningspremie	116	111	190	135	552
Overige kosten	3	6	8	4	21
Totaal	882	797	1.484	1.057	4.220

In de aantallen inkomensondersteunende voorzieningen zien we op totaal niveau een kleine afname van het aantal voorzieningen van 0,8% ten op zichten 2018.

7.2 Zorg

Tabel 20 Zorg per gemeente

Realisatie 2019	Hillegom	Lisse	Noordwijk	Teylingen	Totaal
Zorg					
Lasten:					
WMO - HbH ZIN	1.342.558	1.319.746	2.361.330	1.766.710	6.790.344
WMO - HbH PGB	81.137	117.449	151.387	82.454	432.427
WMO - begeleiding ZIN	1.795.059	2.006.338	2.298.726	2.749.341	8.849.464
WMO - begeleiding PGB	79.052	109.815	312.375	388.433	889.675
WMO - rolstoelen	117.042	168.572	341.624	160.301	787.540
WMO - collectief vervoer	166.040	143.838	394.011	221.583	925.472
WMO - overige vervoersvoorzieningen	200.100	178.825	582.722	232.077	1.193.724
WMO - woonvoorzieningen	224.525	256.769	352.722	230.702	1.064.718
WMO - onderzoekskosten	5.356	4.993	7.736	4.179	22.264
lasten WMO	4.010.869	4.306.346	6.802.633	5.835.780	20.955.629
Jeugd					
PGB jeugd	376.428	317.053	566.555	540.726	1.800.761
Subtotaal lasten zorg	4.387.297	4.623.399	7.369.188	6.376.506	22.756.390
Baten:					
Wmo - eigen bijdrage	-130.100	-129.417	-235.790	-163.555	-658.863
Debiteurenontvangsten	-10.745	-3.853	-10.563	-5.667	-30.829
Subtotaal baten zorg	-140.845	-133.271	-246.354	-169.222	-689.691
Exploitatiekosten	439.701	453.293	841.727	649.775	2.384.495
Totaal programma Zorg	4.686.153	4.943.421	7.964.561	6.857.060	24.451.194

Tabel 21 Begeleiding

Begeleiding ZIN:	Hillegom	Lisse	Noordwijk	Teylingen	Totaal
begeleiding regulier	1.761.409	1.971.235	2.229.228	2.682.642	8.644.515
begeleiding statushouders	33.650	35.103	69.498	66.698	204.949
Totaal WMO-begeleiding ZIN	1.795.059	2.006.338	2.298.726	2.749.341	8.849.464

Tabel 22 Overzicht aantal voorzieningen 2019

Soort voorziening	Hillegom	Lisse	Noordwijk	Teylingen	Totaal
Advieskosten GPK	52	66	109	65	292
Advieskosten Wmo	16	17	22	11	66
Begeleiding individueel	193	196	279	293	961
Begeleiding groepsverband	81	95	130	146	452
Begeleiding - vervoer	46	58	72	58	234
Kortdurend verblijf	-	-	1	1	2
Hulp bij huishouden ZIN	495	77	108	89	769
Schoon leefbaar huis	0	445	759	531	1.735
Rolstoelen	183	215	351	240	989
Collectief Vervoer	190	169	435	266	1.060
Electrische rolstoelen	25	34	65	44	168
Scootmobielen	120	110	273	133	636
Duo-fietsen, driewielers	26	37	94	43	200
Onderhoud/repairatie woonvoorzieningen	9	13	33	22	77
Woonvoorzieningen	107	114	204	128	553
Douche/Toiletvoorzieningen	17	21	37	26	101
Onderhoud traplift	61	55	107	80	303
Till- en trapliften	55	69	118	86	328
Verhuizing/Inrichting	-	-	1	-	1
Totaal	1.676	1.791	3.198	2.262	8.927

Het aantal medische adviezen zowel voor GPK's als Wmo is hoog. Voor de GPK's 292 in 2019 tegenover 67 in 2018 en bij de Wmo in 2019 66 tegenover 24 in 2018. Daarnaast is door de invoering van het abonnementstarief bij de eigen bijdrage Wmo per 1 januari 2019 een grote stijging van Hulp bij het huishouden ten opzichte van 2018 te zien. In 2018 was het totaal aantal voorzieningen 8.176 en in 2019 8.927.

In de volgende tabellen vindt u de kosten van Zorg per gemeente ten opzichte van de goedgekeurde begroting per gemeente.

Tabel 23 Verdeling zorg per gemeente

Zorg	Hillegom		Lisse	
	begroting	realisatie	begroting	realisatie
Lasten:				
Wmo-Hbh ZIN	1.216.705	1.342.558	1.251.431	1.319.746
Wmo-Hbh PGB	95.077	81.137	118.550	117.449
Wmo - begeleiding ZIN	1.819.599	1.795.059	1.987.583	2.006.338
Wmo - begeleiding PGB	107.548	79.052	123.403	109.815
Wmo - rolstoelen	132.647	117.042	165.288	168.572
Wmo - collectief vervoer	190.527	166.040	156.640	143.838
Wmo - overige vervoersvoorzieningen	242.032	200.100	173.120	178.825
Wmo - woonvoorzieningen	318.173	224.525	236.419	256.769
Wmo - onderzoekskosten	5.000	5.356	6.000	4.993
Subtotaal Wmo	4.127.308	4.010.869	4.218.434	4.306.346
Jeugd				
PGB Jeugd	428.686	376.428	384.418	317.053
Subtotaal lasten wmo	4.555.994	4.387.297	4.602.852	4.623.399
Baten:				
Wmo - eigen bijdrage	-123.565	-130.100	-124.776	-129.417
Debiteurenontvangsten	-4.762	-10.745	-258	-3.853
Subtotaal baten zorg	-128.327	-140.845	-125.034	-133.271
Exploitatiekosten	458.662	439.701	472.840	453.293
Programma Zorg	4.886.329	4.686.153	4.950.658	4.943.421

Zorg	Noordwijk		Teylingen	
	begroting	realisatie	begroting	realisatie
Lasten:				
Wmo-Hbh ZIN	2.297.357	2.361.330	1.689.165	1.766.710
Wmo-Hbh PGB	164.527	151.387	92.243	82.454
Wmo - begeleiding ZIN	2.380.898	2.298.726	2.653.060	2.749.341
Wmo - begeleiding PGB	339.493	312.375	414.424	388.433
Wmo - rolstoelen	374.173	341.624	159.594	160.301
Wmo - collectief vervoer	411.858	394.011	246.182	221.583
Wmo - overige vervoersvoorzieningen	592.294	582.722	204.560	232.077
Wmo - w oonvoorzieningen	302.201	352.722	240.801	230.702
Wmo - onderzoekskosten	7.000	7.736	3.000	4.179
Subtotaal Wmo	6.869.801	6.802.633	5.703.029	5.835.780
Jeugd			578.936	540.726
PGB Jeugd	648.692	566.555		
			6.281.965	6.376.506
Subtotaal lasten wmo	7.518.493	7.369.188		
Baten:			-160.429	-163.555
Wmo - eigen bijdrage	-203.874	-235.790	-10.105	-5.667
Debiteurenontvangsten	-617	-10.563	-170.534	-169.222
Subtotaal baten zorg	-204.491	-246.354		
			677.796	649.775
Exploitatiekosten	878.025	841.727		
Programma Zorg	8.192.027	7.964.561	6.789.227	6.857.060

Zorg	ISD Bollenstreek	
Uitkeringskosten Zorg:	Begroting 2019	Realisatie 2019
Lasten:		
Wmo-Hbh ZIN	6.454.658	6.790.344
Wmo-Hbh PGB	470.397	432.427
Wmo - begeleiding ZIN	8.841.140	8.849.464
Wmo - begeleiding PGB	984.868	889.675
Wmo - rolstoelen	831.702	787.540
Wmo - collectief vervoer	1.005.207	925.472
Wmo - overige vervoersvoorzieningen	1.212.006	1.193.724
Wmo - w oonvoorzieningen	1.097.594	1.064.718
Wmo - onderzoekskosten	21.000	22.264
Subtotaal Wmo	20.918.572	20.955.629
Jeugd		
PGB Jeugd	2.040.732	1.800.761
Subtotaal lasten wmo	22.959.304	22.756.390
Baten:		
Wmo - eigen bijdrage	-612.644	-658.863
Debiteurenontvangsten	-15.742	-30.829
Subtotaal baten zorg	-628.386	-689.691
Exploitatiekosten	2.487.323	2.384.495
Programma Zorg	24.818.242	24.451.194

8 Bijlage II Overzicht begrotingswijzigingen

Tabel 24 Overzicht begrotingswijzigingen

	eerste raming	2019-I	Totaal Begrotingswijzigingen	Begroting 2019
Salariskosten ISD	6.549.929	-87.000	-87.000	6.462.929
Personeelsvergoedingen ISD	99.000		-	99.000
Overige personeelskosten	192.000		-	192.000
Huur werkcentrum	366.433		-	366.433
Automatisering	455.972	12.000	12.000	467.972
Reclame- en promotiekosten	20.726		-	20.726
Vakliteratuur	13.472		-	13.472
Huisvestingskosten	82.904		-	82.904
Kantoorkosten	185.498		-	185.498
Accountantskosten	41.452		-	41.452
Advieskosten	55.960		-	55.960
Inhuur en uitzendkrachten	104.666	75.000	75.000	179.666
Uitbestedingen Teylingen	219.700		-	219.700
Uitvoeringskosten	60.105		-	60.105
Algemene kosten	104.666		-	104.666
Bank- en Rentekosten	6.218		-	6.218
Afschrijvingskosten kantoorinrichting	40.000		-	40.000
Diverse baten en lasten	-		-	-
Subtotaal	8.598.701	-	-	8.598.701
Toerekening Participatie	-3.212.140		-	-3.212.140
Toerekening Zorg	-2.487.323			-2.487.323
Overhead	2.899.238	-	-	2.899.238
Uitkeringen				
Participatie	24.249.224	-1.089.746	-1.089.746	23.159.478
Zorg	23.372.669	1.445.573	1.445.573	24.818.242
Totaal Uitkeringen	47.621.893	355.827	355.827	47.977.720
Totaal Kosten ISD	50.521.131	355.827	355.827	50.876.958
Bijdragen gemeenten in resultaat	-50.521.131	-355.827	-355.827	-50.876.958
Saldo rekening van baten en lasten	-	-	-	-

9 Bijlage III Berekening bijdrage per gemeente

Inleiding

De afrekening van de kosten van de ISD Bollenstreek naar de gemeenten is ontleend aan de gemeenschappelijke regeling en aan besluiten van het algemeen bestuur.

De volgende onderdelen met een verschillende verdeelmethode gelden:

1. Participatie volgens de geldende budgetten
2. Re-integratie, Inkomensondersteunende voorzieningen en Zorg volgens woonplaatsbeginsel
3. Exploitatiekosten / Overhead volgens verdeelsleutel inwonertal – lage inkomens
4. Terugvordering fraude
5. Gehandicapten parkeerkaart

Onderstaand zullen we per onderdeel aangeven hoe de kosten verdeeld zijn.

Hiervoor hebben we nodig de verdeelsleutel en de door de gemeenten ontvangen budgetten.

Tabel 25 Verdeelsleutel per gemeente

Verdeelsleutel begroting 2019	Inwonertal	Lage inkomens	% gewogen gemiddeld
Hillegom	21.553	2.850	18,43
Lisse	22.970	2.850	19,01
Noordwijk	42.654	5.293	35,30
Teylingen	36.494	3.665	27,26
Totaal	123.671	14.658	100,00

Tabel 26 Budgetten 2019

	BUG-deel	Bbz declarabel deel	BBZ 2004	Totaal I-deel
Hillegom	3.746.533	-31.518	6.687	3.721.702
Lisse	3.582.135	5.128	747	3.588.010
Noordwijk	7.925.513	15.165	1.696	7.942.374
Teylingen	5.239.392	15.270	2.590	5.257.252
Totaal	20.493.573	4.045	11.720	20.509.338

1. Participatie

De uitgaven gemaakt voor het programma Inkomen worden verdeeld volgens de rijksbijdragen; het meerdere wordt verdeeld op basis van 50% naar inwoners en 50% naar inwoners met een laag inkomen.

Tabel 27 Overzicht kosten PW en Loonkostensubsidie

Kosten	17.367.146
Budgetten	-20.509.338
Te verdelen	-3.142.192

In 2019 zijn de budgetten toereikend ten opzichte van de uitgaven. Er hoeft dit jaar geen vangnetuitkering aangevraagd te worden.

Tabel 28 Verdeling uitkeringskosten per gemeente

Verdeling PW en loonkostensubsidie:	Budget	Restant verdeling volgens GR	totaal per gemeente
Hillegom	3.721.702	579.420-	3.142.282
Lisse	3.588.010	597.331-	2.990.679
Noordwijk	7.942.374	1.109.194-	6.833.180
Teylingen	5.257.252	856.247-	4.401.005
	20.509.338	3.142.192-	17.367.146

Tabel 29 Verdeling medische keuringen per gemeente

Verdeling medische keuringen:	
Hillegom	19.101
Lisse	11.860
Noordwijk	32.559
Teylingen	13.221
Totaal	76.741

Tabel 30 Verdeling inkomensondersteunende voorzieningen per gemeente

Verdeling inkomensondersteunende voorzieningen:	
Hillegom	399.093
Lisse	388.549
Noordwijk	758.627
Teylingen	471.573
Totaal	2.017.843

2. Zorg

Bij de verdeling van de kosten van het programma Zorg wordt onderscheid gemaakt in exploitatiekosten en de kosten van de voorzieningen. De exploitatiekosten worden verdeeld op basis van 50% naar inwonertal en 50% naar inwoners met een laag inkomen. De kosten van de voorzieningen worden verdeeld naar woonplaats van de ontvanger van de voorziening. De kosten komen dus voor rekening van de gemeente waar de ontvanger van de voorziening woont.

3. Overhead

De kosten van overhead worden op diversen methoden verdeeld. In de verdeling wordt een deel op basis van de gemeenschappelijke regeling verdeeld. Dit betreft alle kosten behalve de kosten die de ISD Bollenstreek maakt voor het afhandelen van aanvragen gehandicaptenparkeerkaarten en de opbrengsten die nog binnenkomen uit de fraudevordering. Voor deze laatste rubrieken is een apart verdeelsysteem vastgesteld.

Tabel 31 Verdeling overhead per gemeente

	Hillegom	Lisse	Noordwijk	Teylingen	Totaal
GPK methodiek	7.620	9.375	18.195	10.215	45.405
GR	422.229	435.281	808.280	623.956	2.289.746
Totaal	429.849	444.656	826.475	634.171	2.335.151

5. Gehandicaptenparkeerkaart

Voor de verdeling van de gehandicaptenparkeerkaart is gebruik gemaakt van de volgende tabel:

Tabel 32 Overzicht GPK kaart

Soort kaart	Hillegom	Lisse	Noordwijk	Teylingen	Totaal
Bestuurderskaart	44	60	98	54	256
Duplicaatkaart	2	1	0	0	3
Instellingskaart	0	0	1	1	2
Passagierskaart	28	29	75	43	175
Totaal	74	90	174	98	436

Dit leidt tot de onderstaande tabel voor de kosten per gemeente.

Tabel 33 Verdeling kosten GPK kaarten per gemeente

	Hillegom	Lisse	Noordwijk	Teylingen	Totaal
Reguliere kosten	7.560	9.345	18.165	10.185	45.255
Kosten instellingskaart	60	30	30	30	150
Totaal	7.620	9.375	18.195	10.215	45.405

Tabel 34 Bijdrage per gemeente

	Hillegom	Lisse	Noordwijk	Teylingen	Totaal
Participatie	4.129.010	3.977.196	8.712.720	5.725.959	22.544.884
Zorg	4.686.153	4.943.421	7.964.561	6.857.060	24.451.194
GPK	7.620	9.375	18.195	10.215	45.405
Exploitatiekosten	422.229	435.281	808.280	623.956	2.289.746
Bijdrage per gemeente	9.245.011	9.365.272	17.503.757	13.217.189	49.331.229

10 Bijlage IV Verdeling van de kosten per gemeente

	Hillegom		Lisse	
	begroting	realisatie	begroting	realisatie
Participatie				
PW incl. loonkostensubsidie	3.243.545	3.142.282	3.058.925	2.990.679
Medische keuringen	27.130	19.101	17.532	11.860
Inkomensondersteunende voorzieningen	415.165	399.093	371.994	388.549
exploitatiekosten	592.319	568.534	610.628	586.108
Totaal programma Participatie	4.278.158	4.129.010	4.059.078	3.977.196
Zorg				
Lasten:				
Wmo - HbH ZIN	1.216.705	1.342.558	1.251.431	1.319.746
Wmo - HbH PGB	95.077	81.137	118.550	117.449
Wmo - begeleiding ZIN	1.819.599	1.795.059	1.987.583	2.006.338
Wmo - begeleiding PGB	107.548	79.052	123.403	109.815
Wmo - rolstoelen	132.647	117.042	165.288	168.572
Wmo- collectief vervoer	190.527	166.040	156.640	143.838
Wmo - overige vervoersvoorzieningen	242.032	200.100	173.120	178.825
Wmo - woonvoorzieningen	318.173	224.525	236.419	256.769
Wmo - onderzoekskosten	5.000	5.356	6.000	4.993
Subtotaal Wmo	4.127.309	4.010.869	4.218.433	4.306.346
Jeugd				
pgb Jeugd	428.686	376.428	384.418	317.053
Subtotaal lasten zorg	4.555.995	4.387.297	4.602.851	4.623.399
Baten:				
Wmo - eigen bijdrage	-123.565	-130.100	-124.776	-129.417
Debiteurenontvangsten	-4.762	-10.745	-258	-3.853
Subtotaal baten zorg	-128.327	-140.845	-125.034	-133.271
exploitatiekosten	458.662	439.701	472.840	453.293
Totaal Zorg	4.886.329	4.686.153	4.950.657	4.943.421
Totaal Overhead	534.619	429.849	551.145	444.656
Totale bijdrage per gemeente	9.699.105	9.245.011	9.560.880	9.365.272

	Noordwijk		Teylingen	
	begroting	realisatie	begroting	realisatie
Participatie				
PW incl. loonkostensubsidie	6.947.463	6.833.180	4.490.361	4.401.005
Medische keuringen	48.240	32.559	16.290	13.221
Inkomensondersteunende voorzieningen	851.808	758.627	458.887	471.573
exploitatiekosten	1.133.885	1.088.354	875.308	840.160
Totaal programma Participatie	8.981.396	8.712.720	5.840.846	5.725.959
Zorg				
Lasten:				
Wmo - HbH ZIN	2.297.357	2.361.330	1.689.165	1.766.710
Wmo - HbH PGB	164.527	151.387	92.243	82.454
Wmo - begeleiding ZIN	2.380.898	2.298.726	2.653.060	2.749.341
Wmo - begeleiding PGB	339.493	312.375	414.424	388.433
Wmo - rolstoelen	374.173	341.624	159.594	160.301
Wmo- collectief vervoer	411.858	394.011	246.182	221.583
Wmo - overige vervoersvoorzieningen	592.294	582.722	204.560	232.077
Wmo - woonvoorzieningen	302.201	352.722	240.801	230.702
Wmo - onderzoekskosten	7.000	7.736	3.000	4.179
Subtotaal Wmo	6.869.802	6.802.633	5.703.029	5.835.780
Jeugd				
pgb Jeugd	648.692	566.555	578.936	540.726
Subtotaal lasten zorg	7.518.494	7.369.188	6.281.965	6.376.506
Baten:				
Wmo - eigen bijdrage	-203.874	-235.790	-160.429	-163.555
Debiteurenontvangsten	-617	-10.563	-10.105	-5.667
Subtotaal baten zorg	-204.492	-246.354	-170.534	-169.222
exploitatiekosten	878.025	841.727	677.796	649.775
Totaal Zorg	8.192.027	7.964.561	6.789.228	6.857.060
Totaal Overhead	1.023.431	826.475	790.042	634.171
Totale bijdrage per gemeente	18.196.854	17.503.757	13.420.116	13.217.189

	ISD Totaal	
	begroting	realisatie
Participatie		
PW incl. loonkostensubsidie	17.740.294	17.367.146
Medische keuringen	109.192	76.741
Inkomensondersteunende voorzieningen	2.097.854	2.017.843
exploitatiekosten	3.212.140	3.083.155
Totaal programma Participatie	23.159.478	22.544.884
Zorg		
Lasten:		
Wmo - HbH ZIN	6.454.658	6.790.344
Wmo - HbH PGB	470.397	432.427
Wmo - begeleiding ZIN	8.841.140	8.849.464
Wmo - begeleiding PGB	984.868	889.675
Wmo - rolstoelen	831.702	787.540
Wmo- collectief vervoer	1.005.207	925.472
Wmo - overige vervoersvoorzieningen	1.212.006	1.193.724
Wmo - woonvoorzieningen	1.097.594	1.064.718
Wmo - onderzoekskosten	21.000	22.264
Subtotaal Wmo	20.918.572	20.955.629
Jeugd		
pgb Jeugd	2.040.732	1.800.761
Subtotaal lasten zorg	22.959.304	22.756.390
Baten:		
Wmo - eigen bijdrage	-612.644	-658.863
Debiteurenontvangsten	-15.742	-30.829
Subtotaal baten zorg	-628.386	-689.691
exploitatiekosten	2.487.323	2.384.495
Totaal Zorg	24.818.242	24.451.194
Totaal Overhead	2.899.238	2.335.151
Totale bijdrage per gemeente	50.876.958	49.331.229

Lijst van afkortingen

AB	Algemeen Bestuur
ABP	Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds
AO	Administratieve Organisatie
AOW	Algemene Ouderdoms Wet
AP	Autoriteit Persoonsgegevens
Arbo	Arbidsomstandigheden
AWB	Algemene Wet Bestuursrecht
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten
Bbz	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004
BCF	Btw-compensatiefonds
Bhv	Bedrijfs hulpverlening
BIP	Budget Informatie Punt
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BUIG	Bundeling van Uitkeringen Inkomensvoorziening aan Gemeenten
CAK	Centraal Administratie Kantoor
COA	Centraal Orgaan opvang Asielzoekers
CVV	Collectief Vraagafhankelijk Vervoer
DB	Dagelijks Bestuur
EB	Eigen Bijdrage
EMU	Economische Monetaire Unie
ENSIA	Eenduidige Normatiek Single Information Audit
FG	Functionaris Gegevensbeheer
Fido	Financiering decentrale overheden
fte	full-time equivalent
GBA	Gemeentelijke BasisAdministratie
GGD	Gemeenschappelijke Gezondheids Dienst
GGZ	Geestelijke GezondheidsZorg
GPK	Gehandicaptenparkeerkaart
GR	Gemeenschappelijke Regeling
HbH	Hulp bij het Huishouden
IC	Interne Controle
I-deel	Inkomens-deel
IKB	Individueel Keuzebudget
IOAW	Inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte werkloze Werknemers
IOAZ	Inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte werkloze Zelfstandigen
IP	Inspanningspremie
ISD Bollenstreek	Intergemeentelijke Sociale Dienst Bollenstreek
KTO	KlantTevredenheidsOnderzoek
LKS	Loonkostensubsidie
MT	Management Team
NVVK	Nederlandse Vereniging voor VolksKrediet
OR	OndernemingsRaad
P&O	Personeel en Organisatie
P-deel	Participatie-deel
PGB	PersoonsGebonden Budget
POB	PersoonsOndersteunendBudget
PW	Participatiewet
Sdv	Schulddienstverlening
Sisa	Single information single audit
SPW	Service Punt Werk
Suwi	Structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen
SVB	Sociale VerzekeringsBank
SZW	Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
UWV	Uitvoeringsinstituut WerknemersVerzekeringen
VOG	Verklaring omtrent gedrag
WEB	Wet educatie en beroepsonderwijs
Wgsp	Werkgever Servicepunt
WIA	Wet Inkomen naar Arbeidsvermogen
WML	Wettelijk minimumloon
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
WNT	Wet Normering Topinkomens
WSNP	Wettelijke Schuldsanering Natuurlijke Personen
Z&Z	Zorg en Zekerheid
ZIN	Zorg In Natura